

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
2017 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2018

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	3
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	4
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	5
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	13
8.	EKLER.....	53

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1:Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu 2

Tablo 2: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu 2

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Konya Büyükşehir Belediyesi 5018 sayılı Kanuna göre çıkarılmış Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine tabi olarak mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin amacı, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin esas, usul, ilke ve standartların belirlenmesidir. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin amacı ise tüm bunların yanında mahalli idarelerin gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması ve kesin hesabın çıkarılmasını da düzenlemektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi Maliye Bakanlığının yayımladığı ilgili tebliğlere göre Tek Düzen Hesap Planı çerçevesinde oluşturulmuş hesap kodlarını kullanmaktadır.

Ayrıca 5018 sayılı Kanuna Göre Analitik Bütçe Sınıflandırması sistemindeki kodlama sistemine göre işlemlerini yürütülmektedir.

Kurumun kullanmış olduğu muhasebe sistemi tahakkuk esaslı devlet muhasebesi sistemidir. Tahakkuk esaslı devlet muhasebesi kamu kaynaklı faaliyet gösteren, kamu kaynağını geliri olarak kaydeden, bu gelirden harcama yapan kurumların kullandığı muhasebe sistemidir. Tahakkuk esasında işlemler ve olaylar nakit akışlarının ne zaman olduğuna bakılmaksızın, ortaya çıktıklarında kaydedilir. Tahakkuk esaslı devlet muhasebe sistemi, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından kullanılır.

Tablo 1: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu

Hesap Kodu	GİDERİN TÜRÜ	BORÇ(TL)	ALACAK(TL)	BAKİYE(TL)
830	PERSONEL GİDERLERİ	123.423.085,00	0	123.423.085,00
830	SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	21.170.088,33	0	21.170.088,33
830	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	800.440.135,96	0	800.440.135,96
830	FAİZ GİDERLERİ	106.544.419,63	0	106.544.419,63
830	CARİ TRANSFERLER	80.879.591,78	0	80.879.591,78
830	SERMAYE GİDERLERİ	432.877.421,65	0	432.877.421,65
830	SERMAYE TRANSFERLERİ	9.373.381,80	0	9.373.381,80
BÜTÇE GİDERLERİ TOPLAMI		1.574.708.124,15	0	1.574.708.124,15

Tablo 2: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu

Hesap Kodu	GELİRİN TÜRÜ	BORÇ(TL)	ALACAK(TL)	BAKİYE(TL)
800	VERGİ GELİRLERİ	0	14.442.297,42	14.442.297,42
800	TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	0	203.817.617,94	203.817.617,94
800	ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	0	21.126.377,18	21.126.377,18
800	DİĞER GELİRLER	0	1.073.512.816,92	1.073.512.816,92
800	SERMAYE GELİRLERİ	0	157.834.364,71	157.834.364,71
BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI(A)		0	1.470.733.474,17	1.470.733.474,17
BÜTÇE GELİRLERİNDEN RED VE İADELER				
810	VERGİ GELİRLERİ	21.041,75	0	21.041,75
810	TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	413.247,02	0	413.247,02
810	ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	22.846.568,48	0	22.846.568,48
810	DİĞER GELİRLER	1.864.998,88	0	1.864.998,88
810	SERMAYE GELİRLERİ	0	0	0
BÜTÇE GELİRLERİNDEN RED VE İADELER TOPLAMI(B)		25.145.856,13	0	25.145.856,13
NET BÜTÇE GELİRİ(A-B)		25.145.856,13	1.470.733.474,17	1.445.587.618,04

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar

denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi

hesabı icmal cetveli

- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu veya gelir tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki

düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Belediyenin Şirketlerdeki Sermaye Tutarı İle Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Uyuşmaması

Konya Büyükşehir Belediyesinin ortağı olduğu şirketlerde bulunan toplam sermaye tutarı ile 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının uyuşmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı başlıklı 181'inci maddesine göre mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zarar ile bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmektedir.

Aynı yönetmeliğin 182'inci maddesinde;

“Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına ilişkin işlemler aşağıda gösterilmiştir.

a) Mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nominal sermaye ve gerekse ayni sermaye transferi şeklindeki iştirakler gerçeğe uygun değerleri ile bu hesaba kaydedilir. Sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakdi veya ayni sermaye şeklindeki katılımlardan bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlarla eşit olması gerekir...”

Denilmektedir.

241 nolu Hesabın işleyişi ise adı geçen yönetmeliğin 183'üncü maddesinde açıklanmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesinin 14 şirkete ortaklığı bulunmaktadır ve bu şirketlerdeki toplam sermaye miktarı 19.943.961,65 TL'dir. Yukarıdaki yönetmelik hükümlerinden anlaşılacağı üzere belediyenin muhasebe kayıtlarında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının 19.943.961,65 TL borç bakiyesi vermesi gerekirken 15.153.677,79 TL borç bakiyesi bulunmaktadır. Dolayısıyla 241 nolu Hesapta 4.790.283,86 TL'lik hataya sebep olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi'nin ortaklığı

bulunduğu şirketlerdeki toplam sermaye miktarı 19.943.961,65 TL'dir. Belediyenin muhasebe kayıtlarında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının 19.943.961,65 TL borç bakiyesi vermesi gerekirken 15.153.677,79 TL borç bakiyesi bulunmaktadır. Dolayısıyla 241 nolu Hesapta 4.790.283,86 TL'lik eksikliğe sebep olunmuştur şeklinde tespit yapılmıştır.

Tespit ve öneriler doğrultusunda 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına ait muhasebe kayıtları Denetim Raporunda belirtildiği şekliyle düzeltilmiştir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, söz konusu hesaptaki uyumsuzluğu bulgumuz doğrultusunda giderdiğini belirtmiştir.

Dolayısıyla, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 2017 yılında 4.790.283,86 TL hataya sebep olunmuştur.

Bulgumuzda belirtilen hata, kurumun mali tablolarında "Mali Duran Varlıklar" hesap grubunun doğruluğu ve güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

BULGU 2: Hurdaya Ayrılan Varlıklardan Elden Çıkarılmış Olanların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaya Devam Etmesi

Konya Büyükşehir Belediyesinin hurdaya ayırıp elden çıkardığı varlıklarının 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ve 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabından çıkışının yapılmaması sonucu bu hesapların olması gerekenden daha yüksek bakiye verdiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının İşleyişi başlıklı 225/1- b'inci maddesinde;

" 1) Satılan varlıkların satış bedeli ile net değerleri arasında oluşan olumsuz fark bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.

2) Bu hesapta kayıtlı varlıklardan satılmak suretiyle elden çıkarılanların satış bedeli 100- Kasa Hesabı, 102-Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara, ayrılmış olan amortisman tutarı 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, kayıtlı değeri bu hesaba alacak kaydedilir. Ayrıca, satış değeri 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilir.

3) *Bu hesapta kayıtlı varlıklardan diğer idare veya kuruluşlara bedelsiz olarak devredilenlerin kayıtlı değeri bu hesaba alacak; birikmiş amortisman tutarları 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına, varsa kalanı 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.”*

Denilmektedir.

Dolayısıyla, hurdaya ayrılmış bir varlık satıldığı zaman, 294 ve 299 nolu hesapların kapatılması gerekmektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi 2017 yılı bilançosunda 294 ve 299 nolu hesapların 1.513.918,42 TL bakiye verdiği görülmektedir. Ancak bu tutarın içinde belediyenin atölyesinde çok önceden satılmış bulunan taşıtlar ve demirbaşların olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebinin ise atölyede muhafaza edilen hurda varlıklar satıldığı zaman muhasebeye gerekli evrak akışının yapılmadığından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Belediyenin hurda varlıklarını muhafaza ettiği atölye birimi ile muhasebe birimi arasındaki kayıtların uyumunun sağlanması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi 2017 yılı bilançosunda 294 ve 299 nolu hesapların 1.513.918,42 TL bakiye verdiği görülmektedir. Ancak tutarın içinde belediyenin atölyesinde çok önceden satılmış bulunan taşıtlar ve demirbaşların olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebinin ise atölyede muhafaza edilen hurda varlıklar satıldığı zaman muhasebeye gerekli evrak akışının yapılmadığından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Belediyenin hurda varlıklarını muhafaza ettiği atölye birimi ile muhasebe birimi arasındaki kayıtların uyumunun sağlanması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır şeklinde tespit yapılmıştır.

Tespit ve öneriler doğrultusunda hurda araçların satılması sonrasında 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ve 299 Birikmiş Amortisman Hesaplarının kapatılmasına yönelik olarak atölye birimi ile muhasebe birimi arasındaki kayıtların uyumunun sağlanması için gerekli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, tespit ve öneriler doğrultusunda hurda araçların satılması sonrasında 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ve 299 Birikmiş Amortisman Hesaplarının kapatılmasına yönelik olarak atölye birimi ile muhasebe birimi arasındaki kayıtların uyumunun sağlanması için gerekli çalışmalar yapılmaya başlandığını belirtmiştir.

Dolayısıyla, elden çıkarılmış olan hurda varlıklar 2017 yılı muhasebe kayıtlarında hala gözükmektedir.

Bulgumuzda belirtilen hata, kurumun mali tablolarında “Diğer Duran Varlıklar” hesap grubunun doğruluğu ve güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

BULGU 3: İller Bankası Sermaye Tutarı İle Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Uyuşmaması

İller Bankası tarafından Konya Büyükşehir Belediyesi adına kesilen sermaye payı tutarı ile belediyenin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında kayıtlı tutarın uyuşmadığı tespit edilmiştir.

08.02.2011 tarih ve 27840 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanununun 4’üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre il özel idareleri ve belediyeler bankanın ortaklarıdır. 3’üncü fıkranın (a) bendinde de, Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından her ay dağıtılacak vergi gelirleri paylarının yüzde iki oranında kesilecek miktarının Bankanın sermayesine ekleneceği belirtilmektedir.

Buna göre, belediye ve özel idarelerin ortağı olduğu İller Bankası Anonim Şirketinin ödenmiş sermayesine eklenecek kaynaklar arasında il özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden verilen aylık paylarından yüzde 2 oranında yapılacak kesinti de yer almaktadır. Bu kesintiler il özel idareleri ve belediyelerin İller Bankası Anonim Şirketindeki sermaye paylarını ifade etmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 178’inci maddesinde, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan sermayeler Hesabının kullanılacağı belirtilmiştir.

Konya Büyükşehir Belediyesinin İller Bankası sisteminde 2017 yılı için sermaye payı olarak kesilen tutar 22.269.740,32 TL olarak görülmektedir. Ancak belediyenin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı 2017 yılı içerisinde açılış kaydı dışında 42.069.250,12 TL çalıştırılmıştır. Yapılan araştırmalar neticesinde aradaki fark olan 19.799.509,80 TL’lik tutarın İller Bankası’nın belediye adına kestiği sermaye tutarı değil belediyenin bağlı idaresi

olan Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün borcuna karşılık kesilen bir tutar olduğu tespit edilmiştir.

Belediyenin bu yanlış kaydı 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının 19.799.509,80 TL fazla çalışmasına neden olmuştur.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi'nin İller Bankası sisteminde 2017 yılı için sermaye payı olarak kesilen tutar 22.269.740,32 TL olarak görülmektedir. Ancak belediyenin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı 2017 yılı içerisinde açılış kaydı dışında 42.069.250,12 TL çalıştırılmıştır. Yapılan araştırmalar neticesinde aradaki fark olan 19.799.509,80 TL'lik tutarın İller Bankası'nın belediye adına kestiği sermaye tutarı değil belediyenin bağlı idaresi olan Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün borcuna karşılık kesilen bir tutar olduğu tespit edilmiştir.

Tespit ve öneriler doğrultusunda İller Bankası'nın belediye adına kesilen sermaye tutarının yer aldığı 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına ait muhasebe kayıtları Denetim Raporunda belirtildiği şekliyle düzeltilmiştir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, bulgumuzda belirtilen İller Bankası sermaye tutarı ile 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı arasındaki uyumsuzluğun düzeltildiği belirtilmiştir.

Dolayısıyla, 2017 yılında 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 19.799.509,80 TL hataya neden olunmuştur.

Bulgumuzda belirtilen hata, kurumun mali tablolarında "Mali Duran Varlıklar" hesap grubunun doğruluğu ve güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

BULGU 4: Sermaye Taahhütleri Hesabının Gerçeği Yansıtması

Konya Büyükşehir Belediyesinin ortağı olduğu şirketlere 4.590.238,78 TL'lik taahhüt edip de ödemediği sermaye bulunmasına rağmen 247 Sermaye Taahhütleri Hesabının 2017 yılı sonunda bakiye vermediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 184'üncü maddesine göre Sermaye taahhütleri hesabı, mahalli idarelerin malî kuruluşlar, mal ve hizmet üreten kuruluşlar ve döner sermayeli kuruluşlarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlenmesi için kullanılır. Aynı yönetmeliğin Hesabın İşleyişi başlıklı 185'inci maddesinde ise;

“1) Sermaye taahhütleri hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Alacak

1) Sermaye taahhüt tutarları bu hesaba alacak, ilgili malî duran varlık hesabına borç kaydedilir.

b) Borç

1) Yerine getirilen sermaye taahhüt tutarları bir taraftan bu hesaba borç, taahhüdün yerine getirilme şekline göre ilgili hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.

2) Sermaye taahhütlerinden vazgeçilen tutarlar bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilir.”

Denilmektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesinin ortağı olduğu şirketlere 4.590.238,78 TL’lik sermaye taahhütlerinin gerçekleşmediği tespit edilmiştir. Bu durumda belediyenin muhasebe kayıtlarında 247 Sermaye Taahhütleri Hesabında 4.590.238,78 TL’lik alacak bakiyesi görülmesi gerekirken bu hesabın bakiye vermediği tespit edilmiştir. Bu durum belediyenin muhasebe kayıtlarından, ortak olunan şirketlere taahhüt ettiği sermaye tutarının ne kadarının gerçekleştiğinin belirlenmemesine sebebiyet vermektedir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi'nin ortağı olduğu şirketlerde 4.590.238,78 TL’lik sermaye taahhütlerinin gerçekleşmediği tespit edilmiştir. Bu durumda belediyenin muhasebe kayıtlarında 247 Sermaye Taahhütleri Hesabında 4.590.238,78 TL’lik alacak bakiyesi görülmesi gerekirken bu hesabın bakiye vermediği tespit edilmiştir. Bu durum belediyenin muhasebe kayıtlarından, ortak olunan şirketlere taahhüt ettiği sermaye tutarının ne kadarının gerçekleştiğinin belirlenmemesine sebebiyet vermektedir şeklinde tespit yapılmıştır.

Tespit ve öneriler doğrultusunda Belediyenin ortak olduğu şirketlere taahhüt ettiği sermaye tutarının ne kadarının gerçekleştiğinin belirlenmesi için 247 Sermaye Taahhütleri Hesabına ait muhasebe kayıtları Denetim Raporunda belirtildiği şekliyle düzeltilmiştir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, tespit ve öneriler doğrultusunda Belediyenin ortak olduğu şirketlere taahhüt ettiği sermaye tutarının ne kadarının gerçekleştiğinin belirlenmesi için 247 Sermaye Taahhütleri Hesabına ait muhasebe kayıtlarının bulgumuzda belirtildiği şekliyle düzeltildiğini belirtmiştir.

Dolayısıyla, 2017 yılında 247 Sermaye Taahhütleri Hesabında 4.590.238,78 TL hataya sebep olunmuştur.

Bulgumuzda belirtilen hata, kurumun mali tablolarında “Mali Duran Varlıklar” hesap grubunun doğruluğu ve güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

BULGU 5: Tahsis Edilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

Belediyenin çeşitli kamu idareleri ile derneklere tahsis ettiği arsaların, Net Değer Hesabına kaydedilmek suretiyle muhasebe kayıtlarına alınmadığı anlaşılmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nde 250 Arsa ve Araziler Hesabı 188 ve 189’uncu maddelerde açıklanmıştır. “Hesabın Niteliği” başlıklı 188’nci maddesinde aynen:

“Arazi ve arsalar hesabı, kamu idarelerinin her türlü arazi ve arsaları ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılır.”

Denilmektedir.

Hesabın İşleyişi başlıklı 189’uncu maddesinde hesaba ilişkin borç ve alacak kayıtları gösterilmiştir. Maddenin alacak kayıtlarının açıklandığı ilgili fıkrasında aynen:

“5) Tahsise konu edilen arazi ve arsalar tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değer üzerinden bu hesaba alacak, 500-Net Değer Hesabına borç kaydedilir.”

Şeklindedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükmü gereği belediyenin tahsis ettiği toplam 28.248.736,19 TL’lik taşınmazları muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden Arazi ve Arsalar Hesabına alacak ve Net Değer hesabına borç kaydetmesi gerekirken söz konusu kaydın yapılmaması nedeniyle 28.248.736,19 TL’lik kadar ilgili hesapların doğruyu ve gerçeği yansıtmadığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi’nin tahsis ettiği toplam

28.248.736,19 TL'lik taşınmazları muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden Arazi ve Arsalar Hesabına alacak ve Net Değer hesabına borç kaydetmesi gerekirken söz konusu kaydın yapılmaması nedeniyle 28.248.736,19 TL kadar ilgili hesapların doğruyu ve gerçeği yansıtmadığı düşünülmektedir şeklinde tespit yapılmıştır.

Tespit ve öneriler doğrultusunda Belediyenin tahsis ettiği taşınmazların muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden muhasebe kayıtları düzenlenebilmesi için ilgili birimlerle ve kişilerle temasa geçilmiş ve bu kayıtlar Denetim Raporunda belirtildiği şekliyle düzeltilmiştir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, Tespit ve öneriler doğrultusunda Belediyenin tahsis ettiği taşınmazların muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden muhasebe kayıtları düzenlenebilmesi için ilgili birimlerle ve kişilerle temasa geçildiğini ve bu kayıtların bulgumuzda belirtildiği şekliyle düzeltilildiğini belirtmiştir.

Dolayısıyla, 2017 yılında 250 Arazi ve Arsalar Hesabı ile 500 Net Değer Hesabı 28.248.736,19 TL'lik hataya sebep olunmuştur.

Bulgumuzda belirtilen hata, kurumun mali tablolarında "Maddi Duran Varlıklar" hesap grubu ile "Net Değer" hesap grubunun doğruluğu ve güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Konya Büyükşehir Belediyesi 2017 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap grupları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Belediye Tarafından Alınan Bank ve Kamelyaların Montaj Bedelinin İlgili Varlık Hesabına Kaydedilmesi Gerekirken Giderler Hesabına Kaydedilmesi

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından 2017 yılı içerisinde ihale ile alınan 3.888.327,97 TL'lik bank ve kamelyaların 247.481,40 TL'lik kısmı olan işçilik bedelinin 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenmesi gerekirken 630 Giderler Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabının işleyişinin açıklandığı 116'ncı maddesinde satın alınan veya üretilen ilk madde ve malzemeler bir taraftan maliyet bedelleri ile bu hesaba borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 13'üncü maddesinin son fıkrasında ise;

“Satın alma suretiyle edinilen taşınırların maliyet bedelinin tespitinde, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uygulanır...”

Denilmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde ise maliyet bedeli bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin arttırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamı olarak tanımlanmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere bir varlığı elde etmek için katlanılan maliyetler toplamı o varlığın maliyet bedelini oluşturmaktadır.

Ancak Konya Büyükşehir Belediyesi 2017 yılı içerisinde ihale ile aldığı ve 3.888.327,97 TL'lik harcamada bulunduğu bank ve kamelyaların 247.481,40 TL'lik kısmı olan işçilik bedelini 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlemeyip doğrudan giderleştirmiştir. Bunun sonucunda alınan varlıkların değeri muhasebede olması gerekenden daha az görülmektedir. Belediyenin bu hatalı kayıtları sonucu 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabı 247.481,40 TL eksik çalışmıştır.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi 2017 yılı içerisinde ihale ile aldığı ve 3.888.327,97 TL'lik harcamada bulunduğu bank ve kamelyaların 247.481,40 TL'lik kısmı olan işçilik bedelini 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlemeyip doğrudan

giderleştirmiştir. Bunun sonucunda alınan varlıkların değeri muhasebede olması gerekenden daha az görülmektedir. Belediyenin bu hatalı kayıtları sonucu 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabı 247.481,40 TL eksik çalıştığı tespiti yapılmıştır.

Tespit ve öneriler doğrultusunda Taşınır İşlem Fişi düzenleyen ilgili birimler ve çalışanlar bu konuda uyarılmış,150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabına ait muhasebe kayıtları düzeltilmiş ve bu hesap Denetim Raporunda belirtildiği şekliyle çalıştırılmaya başlanmıştır"

Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, tespit ve öneriler doğrultusunda Taşınır İşlem Fişi düzenleyen ilgili birimlerin ve çalışanların bu konuda uyarıldığı,150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabına ait muhasebe kayıtlarının düzeltildiği ve bu hesabın bulgumuzda belirtildiği şekliyle çalıştırılmaya başlandığı belirtilmiştir.

Bulgu konusu sonraki denetimlerde izlenecektir.

BULGU 2: Konya Ovası Projesi Vadeli Banka Hesabından Elde Edilen Faiz Gelirlerinde Belediyenin Tasarruf Yetkisi Olmamasına Rağmen Belediyenin Kendi Geliri Gibi Kayıt Altına Alması

Konya Büyükşehir Belediyesi Konya Ovası Projesi ile arasındaki protokole göre kendine ait olmayan faiz gelirini muhasebe sisteminde kendi geliri gibi izlediği tespit edilmiştir.

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ile Konya Büyükşehir Belediyesi arasında yapılan protokolün 5.3.'üncü maddesine göre;

“Proje hesabı, yararlanıcı (Konya Büyükşehir Belediyesi) tarafından Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği’ne uygun olarak iş planına uygun vadelerde gelir getirici bir şekilde değerlendirilir. Vade süreleri ve faiz oranlarının belirlenmesi ile ilgili yetki ve yükümlülük yararlanıcı kuruluşa ait olup mezkur konularda bankanın muhatabı yararlanıcıdır.”

Yine aynı protokolün 5.4.'üncü maddesine göre ise;

“Mevduattan elde edilen faiz geliri ve diğer bütün getiri ve haklar Kuruma (Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı) ait olup, proje dönemi sonunda Kurumun bildirim ve talebi üzerine Kurumun belirteceği banka hesabına aktarılır.”

Denilmektedir.

Bu maddelere göre, açılan mevduat hesabından elde edilen faizler Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'na aittir ve Belediye elde edilen bu faiz gelirlerini proje dönemi sonunda Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'na vermekle yükümlüdür.

Ancak, Konya Büyükşehir Belediyesinin muhasebe kayıtları incelendiğinde açılan vadeli mevduat hesabından elde edilen faizlerin kurumun kendi vadeli hesabıymış gibi kendi bütçesine gelir kaydettiği tespit edilmiştir. Bu durum ileride KOP Bölge Kalkınma İdaresi ile uyumsuzluğa ve dolayısıyla Belediyenin zararına yol açabileceğinden gelirlerin 333 Emanetler Hesabında izlenmesi gerekmektedir. Bunun sonucunda, 600 Gelirler Hesabı ve 800 Bütçe Gelirleri Hesabı 150.214,45 TL fazla, 333 Emanetler Hesabı ise 150.214,45 TL eksik çalıştırılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi'nin muhasebe kayıtları incelendiğinde açılan vadeli mevduat hesabından elde edilen faizlerin kurumun kendi vadeli hesabıymış gibi kendi bütçesine gelir kaydettiği tespit edilmiştir. Bu durum ileride KOP Bölge Kalkınma İdaresi ile uyumsuzluğa ve dolayısıyla Belediyenin zararına yol açabileceğinden gelirlerin 333 Emanetler Hesabında izlenmesi gerekmektedir. Bunun sonucunda, 600 Gelirler Hesabı ve 800 Bütçe Gelirleri Hesabı 150.214,45 TL fazla, 333 Emanetler Hesabı ise 150.214,45 TL eksik çalıştırılmıştır şeklinde tespit yapılmıştır.

Tespit ve öneriler doğrultusunda KOP Bölge Kalkınma İdaresine iade edilmek üzere mevduat hesabından elde edilen faiz geliri 333 Emanetler Hesabında izlenmeye başlanmış ve buna ait muhasebe kayıtları Denetim Raporunda belirtildiği şekliyle düzeltilmiştir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, tespit ve öneriler doğrultusunda KOP Bölge Kalkınma İdaresine iade edilmek üzere mevduat hesabından elde edilen faiz gelirinin 333 Emanetler Hesabında izlenmeye başlandığını ve buna ait muhasebe kayıtlarının bulgumuzda belirtildiği şekliyle düzeltildiğini belirtmiştir.

Bulgu konusu sonraki denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Belediyenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından cins tashihi yapılmayan taşınmazları olduğu görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde cins tashihi,

“Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi” şeklinde tanımlanmaktadır.

Aynı Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde taşınmazların cins tashihlerinin yapılması gerektiğinden bahisle;

“(1)Kamu idareleri; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, tapu kayıtlarında cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar.

(2)Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin mali yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır.”

Denilmektedir.

Yapılan taşınmaz denetimi sonucunda, idarenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından, mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgileri farklı olan taşınmazlar olduğu tespit edilmiştir.

Mevzuat hükümleri uyarınca, tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilerek cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Belediyenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından cins tashihi yapılmayan taşınmazların olduğu tespiti yapılmıştır.

Tespit ve öneriler doğrultusunda tapudaki çalışmalar hızlandırılarak taşınmazların cins tashihlerindeki eksiklikler en kısa sürede giderilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, taşınmazların cins tashihindeki eksikliklerin en kısa sürede giderileceğini belirtmiştir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: “Bedesten Çarşısı Sağlıklaştırması İkmal İnşaatı” İşinde, Yaklaşık Maliyette Tespit Edilen Fiyata Göre Yüksek Fiyat Verilen Bazı İmalat Kalemlerinin Miktarlarının Artırılması ve Düşük Fiyat Verilen Bazı İmalat Kalemlerinin Hiç Yapılmaması veya Düşük Miktarda Yapılması.

30.815.870,90 TL ihale bedelli “Bedesten Çarşısı Sağlıklaştırması İkmal İnşaatı” işinde, yaklaşık maliyette tespit edilen fiyata göre yüksek fiyat verilen bazı imalat kalemlerinin miktarlarının artırılarak yapıldığı ve düşük fiyat verilen bazı imalat kalemlerinin hiç yapılmadığı veya düşük miktarda yapıldığı görülmüştür.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8 inci maddesinde;

“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.”

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun ‘Temel İlkeler’ başlıklı 5’inci maddesinde;

“İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.”

Denilmektedir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “Yaklaşık Maliyetin Hesaplanmasına Esas Miktarların Tespiti” başlıklı 9’uncu maddesinde ise; yaklaşık maliyet esas teşkil edecek miktar tespitinin sağlıklı ve doğru yapılabilmesi için işin niteliğine uygun teknik çalışmaların ne şekilde yapılması gerektiği açıklanmaktadır.

Her bir iş kaleminin yaklaşık maliyetinin o iş kaleminin miktarı ile birim fiyatının çarpımından oluşacağı göz önüne alınırsa gerek birim fiyata ve gerekse birim miktara ilişkin çalışmaların açıklanan mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılması gerekmektedir.

30.815.870,90 TL ihale bedelli “ Bedesten Çarşısı Sağlıklaştırması İkmal İnşaatı” işinin 31.03.2017 tarihinde ödenen 11 nolu kesin hakedişine ekli yapılan işler listesi incelendiğinde;

Yapılan imalatlarda genel olarak yaklaşık maliyette tespit edilen fiyata göre daha yüksek fiyat verilen imalatların öngörülen miktarlardan fazla yapıldığı, düşük fiyat verilen imalatların ise ya hiç yapılmadığı ya da miktarlarının azaltıldığı görülmüştür.

Yaklaşık maliyete göre çok düşük fiyat verildiği halde hiç imalat yapılmayan kalemlerden büyük miktar teşkil eden ilk beş kalemi aşağıda gösterilmiştir.

-Yaklaşık maliyetteki tutarı **805.657,60 TL** olan 220 m3 V.0208 /B poz no'lu "Her Cins Sert Ağaç Kereste ile Her Nevi Ahşap İmalatta Kereste Bedeli" imalatı için toplam **89.628,00 TL** bedel öngörüldüğü halde hiç imalat yapılmamış.(yaklaşık maliyet fiyatı 3.662,08 TL, teklif fiyatı 407,40 TL)

-Yaklaşık maliyetteki tutarı **683.692,40 TL** olan 986 m2 V.2006 poz no'lu " Kuru Meşe Ağacından Klasik Kapı veya Kepenk Kanadı Yapılması" imalatı için toplam **200,848,20 TL** bedel öngörüldüğü halde hiç imalat yapılmamış.(yaklaşık maliyet fiyatı 693,40 TL, teklif fiyatı 203,70 TL)

-Yaklaşık maliyetteki tutarı **314.024,00 TL** olan 272 m3 V.1794 poz no'lu "Yeni Çıralı Çamdan Norm Kereste ile Ahşap Çatı Tamiri ve Tahkimi Yapılması" imalatı için toplam **92.344,00 TL** bedel öngörüldüğü halde hiç imalat yapılmamış.(yaklaşık maliyet fiyatı 1.154,50 TL, teklif fiyatı 339,50 TL)

-Yaklaşık maliyetteki tutarı **349.994,04 TL** olan 14.268,00 m2 21.220 poz no'lu "Çatı Örtüsü Altına Rendesiz Tahta Kaplama Yapılması" imalatı için toplam **83.039,76 TL** bedel öngörüldüğü halde hiç imalat yapılmamış.(yaklaşık maliyet fiyatı 24,53TL, teklif fiyatı 5,82 TL)

-Yaklaşık maliyetteki tutarı **325.000,02 TL** olan 13.287,00 m2 19.023/1 poz no'lu " 3mm kalınlıkta plamoster esalı cam tülü taşıyıcı ve 3 mm kalınlıkta plamoster esaslı polyester keçe taşıyıcılı polimer bitümlü iki katlı su yalıtımı yapılması" imalatı için toplam **77.330,34 TL** bedel öngörüldüğü halde hiç imalat yapılmamış.(yaklaşık maliyet fiyatı 24,46 TL, teklif fiyatı 5,82TL)

Yukarıya alınan bu beş kalem haricinde, yaklaşık maliyete göre düşük fiyat verildiği halde hiç yapılmayan başka imalatlar da bulunmaktadır.

Sözü edilen bu beş adet imalatın toplam yaklaşık maliyet tutarının 2.478.368,06 TL olduğu ve bu imalatlar için toplam 543.190,30 TL teklif verildiği görülmektedir.

Diğer taraftan, yaklaşık maliyette tespit edilen fiyata göre çok yüksek fiyat verilip öngörülenden kat kat fazla imalat gerçekleştirilen kalemlerden büyük miktar teşkil eden ilk beş kalemi aşağıda gösterilmiştir.

-Yaklaşık maliyette tespit edilen fiyatı 7,15 TL olan 27.581/MK poz nolu “200kg çimento dozlu tesviye tabakası yapılması” iş kalemine 29,10 TL fiyat teklif edilmiş ancak yaklaşık maliyette 111,02 m2 imalat öngörüldüğü halde 40.540,04 m2 imalat yapılmıştır. Bu imalat için yaklaşık dört katı yüksek fiyattan yapılan ödeme miktarı 1.134.900,56 TL’dir.

-Yaklaşık maliyette tespit edilen fiyatı 25,25 TL olan V.0333 poz nolu “Klasik ve basit demir parmaklık, demir kapı, camekan ve pencere sökülmesi” iş kalemine 63,05 TL fiyat teklif edilmiş ancak yaklaşık maliyette 2.720,00 m2 imalat öngörüldüğü halde 26.756,99 m2 imalat yapılmıştır. Bu imalat için yaklaşık iki buçuk katı yüksek fiyattan yapılan ödeme miktarı 1.616.729,55 TL’dir.

-Yaklaşık maliyette tespit edilen fiyatı 10,16 TL olan V.2105 poz nolu “Ahşap üzerine bot vernikle cila yapılması” iş kalemine 38,80 TL fiyat teklif edilmiş ancak yaklaşık maliyette 160 m2 imalat öngörüldüğü halde 61.453,93 m2 imalat yapılmıştır. Bu imalat için yaklaşık dört katı yüksek fiyattan yapılan ödeme miktarı 2.201.382,83 TL’dir.

-Yaklaşık maliyette tespit edilen fiyatı 5,10 TL olan 23.152 poz nolu “Kare ve dikdörtgen profillerle pencere ve kapı yapılması ve yerine konulması” iş kalemine 17,46 TL fiyat teklif edilmiş ancak yaklaşık maliyette 189,79 kg imalat öngörüldüğü halde 41.231,62 kg imalat yapılmıştır. Bu imalat için yaklaşık üç buçuk katı yüksek fiyattan yapılan ödeme miktarı 703.115,85 TL’dir.

-Yaklaşık maliyette tespit edilen fiyatı 11,07 TL olan T-33.1.d poz nolu “Bozulan yol kaplamalarının (asfalt) sökülmesi” iş kalemine 63,05 TL fiyat teklif edilmiş ancak yaklaşık maliyette 60 m2 imalat öngörüldüğü halde 9.067,65 m2 imalat yapılmıştır. Bu imalat için yaklaşık beş buçuk katı yüksek fiyattan yapılan ödeme miktarı 561.301,26 TL’dir.

Yukarıya alınan bu beş kalem haricinde, yaklaşık maliyette tespit edilen fiyata göre yüksek fiyat verilip öngörülenden çok daha fazla imalat gerçekleştirilen onlarca imalat daha bulunmaktadır.

Her ne kadar, yaklaşık maliyete göre daha yüksek fiyat verildiği halde hiç yapılmayan veya öngörülen miktardan az yapılan iş kalemleri de bulunmakta ise de; bu kalemlerle

gerçekleştirilmesi öngörülen miktarların yaklaşık maliyete etkilerinin son derece sınırlı olduğu görülmüştür.

Dolayısıyla, yapılan iş ikmal inşaatı olmasına rağmen yaklaşık maliyete esas imalat miktarlarının gerçekçi tespit edilememesi ve yaptırılacağı ilan olunan imalatlarda veya imalat miktarlarında yüklenici lehine değişikliğe gidilmesi, ihtiyaçların daha uygun şartlarla sağlanarak, kamu kaynakların verimli kullanılması için mevzuatta yer verilen ihale sisteminden beklenen faydaların aksi sonuçlara yol açılmasına neden olmuştur. Nitekim sözleşme bedeli %50 artırılmış ve 15.404.803,90 TL tutarında ek sözleşme yapılarak iş bitirilmiştir.

Diğer taraftan, ihaledeki imalatlarda ve imalat miktarlarında meydana gelen esaslı değişikliklerin, ihaleye iştirak eden firmaların tekliflerinde oluşabilecek muhtemel etkileri göz önünde bulundurulduğunda; Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde sayılan ve idarelerin, yapılacak ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu şeklinde tarif edilen "temel ilkeler"le bağdaşmadığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "“Bedesten Çarşısı Sağlıklaştırılması İkmal İnşaatı” işinde yaklaşık maliyette tespit edilen fiyata göre yüksek fiyat veren bazı imalat kalemlerinin miktarlarının artırılması ve düşük fiyat verilen bazı imalat kalemlerinin hiç yapılmaması veya düşük miktarda yapılması şeklinde tespit yapılmıştır.

Onaylı Koruma Alanı İmar Planı dahilinde bulunan Konya Tarihi Bedesten Çarşısının Sağlıklaştırması işi için Büyükşehir Belediyemizce Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği hükümleri dayanak alınarak Sokak Sağlıklaştırma Projesi ihalesi gerçekleştirilip projeler Konya Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Yüksek Kurulunca onaylanmıştır.

Söz konusu ihale kapsamında, tarihi alanda çok uzun zamandaki tarihsel süreçte, 7 cadde 42 sokak ve 84 sokak cephesinde, 3 tarihi camii, 5 han, 1 medrese, 1 hamam, 2687 işyeri dahil olmak üzere toplam 66 ada ve değişik mimari ekollerle imal edilen 519 ayrı yapı bulunmaktadır.

Tarihi çarşının üstünün esnaf tarafından tamamen örtülerle kapatılmış olması, bina cephelerinin çok farklı büyüklük ve formda tabelalarla kaplanmış olması, dükkanların gece kapalı gündüz ise mal ile dolu olması ve alışveriş yapılması nedeniyle detaylı ölçü alınmasına uygun olmaması, yine gündüz yoğun araç ve alışveriş yapan insan trafiği nedeniyle %100 sağlıklı rölöve ölçümleri alınması ve uygulama detayları ile kesin metrajlarının hazırlanması

mümkün olamamış, restorasyon kararlarının önemli bir kısmının uygulama aşamasında sökümlerden sonra ortaya çıkacak duruma göre yerinde verilecek kararlarla gerçekleştirilmesi şarta bağlanmıştır. Bu büyük belirsizliklere rağmen Projelere konu uygulama işlerine ait mahal listeleri, metrajlar, keşifler eldeki kısıtlı veriler ve onaylı projeler esas alınarak ihale kapsamında proje müellifince hazırlanıp idaremize sunulmuştur.

Kurul onaylı projelere dayalı olarak gerçekleştirilmesi planlanan inşaat, mekanik, tesisat, elektrik ve altyapı işlerini kapsayan Uygulama işleri, alan olarak Dünyadaki sağlıklılaştırma restorasyonu uygulamaların en büyüklerinden olup vatandaşın alışveriş ihtiyaçlarını karşılayan ticari ünitelerin tamamının tek defada restore edilmesinin mümkün olmaması yanında, Belediyemizce parça parça ayrılabilen bütçenin sınırları dikkate alınarak aşamalar halinde ihale edilmek zorunda kalınmıştır.

Anılan ihale aşamalarında hedefler önemli oranda tutturulmakla birlikte, bir çok farklı tarihsel süreç ve mimari ekolün karma olarak uygulandığı alanda bulunan tamamı değişik form ve büyüklükte olan tescilli, tescile önerilen ve tescilsiz Taşınmaz Kültür Varlığı yapıların, uygulama esnasında boşatılıp sökümler yapıldıktan sonra karşılaşılan duruma göre tespit edildikçe ihtiyaç duyulan müdahale yöntemleri belirlenebilmiş, gerekli izinler yapı denetim heyeti, proje müellifi, kurul ve belediyemizin koordinasyonu ile alınmış, yapılacak müdahalelerin nevi, kapsamı ve büyüklüğüne bu silsile ile karar/onay verilebilmiştir. Bu işlemlere dayalı olarak gerçekleştirilen imalatlar için bitiminde as-built projelere işlenerek ilgili KUDEB birimince onaylanmıştır.

Uygulama esnasında, yukarıda sayılan zorlukların yanında Esnafın muvafakat vermemesi, sahadaki çalışma saat ve şekillerine müdahale etmesi, araç ve ve makine kullanılmasına izin vermemesi, kullanımdan kaynaklı olarak her bir üniteye ayrı imalatlara ihtiyaç duyulması, esnafın iştegi alanına göre alışverişin mevsime göre değişiklik göstermesi gibi nedenler uygulama esnasında büyük zorluklarla karşılaşılmasına neden olmuştur. Bazı durumlarda, sağlıksız olduğu ve ayakta duramayacağı ancak söküm aşamasında tespit edilen binaların idaremiz yanında mesleki kontrollüğü yapan proje müellifinin önerisi ve kurulun onayıyla kısmen veya tamamen yıkılmasına karar verilmiş, bazı binaların sökülüp yeniden yapılması bazılarında ise ihale aşamasında öngörülenden farklı müdahalelerin yapılması zorunlu hale gelmiştir. Bu veya benzeri durumlarda metrajlar tamamen değişmiş farklı bir çok yeni imalat ve metrajlar ortaya çıkmıştır . Bu açıdan değerlendirme yapıldığında, müellifçe hazırlanan yaklaşık maliyet aşamasında gerçekleştirileceği varsayılan iş kalemlerine ilişkin poz

numaraları ve bunlara ilişkin miktarlar, uygulama esnasında artma ya da azalma suretiyle değişiklik göstermiştir.

İhale konusu işin farklı dönemlerde ve farklı tekniklerle yapılmış yapıların tarihsel süreçlerde çoğu kullanıcı tarafından palyatif olarak yapılan farklı müdahalelere maruz kalmış yapılardaki sağlıklaştırma restorasyonunun, öngörülenden farklı olabileceği restorasyon işlerinin doğası gereğidir. Bu nedenle, Kamu İhale Yasası Kapsamındaki ihalelerdeki keşif artış/azalış oranı %20 iken, Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliğinde bu oran 2,5 kat arttırılarak %50 oranına çıkarılmıştır.

Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliğinde; Kültür varlıklarının rölöve, restitüsyon, restorasyon, sokak sağlıklaştırma ve çevre düzenleme projelerinin yaptırılması, bakım, basit onarım, restorasyon uygulama ve değerlendirme projeleri ve bunların uygulama işleri ile değerlendirme, muhafaza, nakil işleri ve kazı çalışmalarına ilişkin mal ve hizmet alımları her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edileceği hükme bağlanmıştır. Dolayısıyla, bu yönetmeliğe göre Anahtar Teslimi İhale yapılması olanaklı değildir.

Söz konusu ihale Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği kapsamında açık ihale yöntemiyle yapılmış olup, rekabeti engelleyici hiç bir husus bulunmamaktadır. Anılan yönetmelik kapsamında yapılan ihalelerde Teklif Birim Fiyat usulü esas olup yükleniciyle toplam tutar üzerinden teklif birim fiyatlı sözleşme yapılmaktadır. İdareler isteklilerin teklif birim fiyatlarını sadece aritmetik hata yönünden, ihale sonucunu ise toplam teklif tutarları üzerinden değerlendirebilmektedir. İhaleden önce, hangi isteklinin hangi iş kalemine ne fiyat teklifi vereceğine ilişkin bir bilgi ya da tasarrufumuz mevcut değildir.

Anılan yönetmeliğe göre Birim Fiyat Teklif Usulü ile yapılan ihalelerde, ihale öncesi yaklaşık maliyet hazırlama aşamasında öngörülmeven İş kalemlerin artma ya da azalması beklenmekle beraber iş kalemi miktarı bazında %20'den fazla, sözleşme bedeli üzerinde ise %1'den fazla değişiklik gösteren iş kalemlerinin ödenmesinde teklif birim fiyatların kullanılamayacağı, sözleşmede esasları belirlendiği üzere bunların yerine teklif birim fiyatı azaltacak şekilde revize fiyat uygulaması yapılacağı hükme bağlanmıştır. Bunun dışında uygulamaya esas herhangi bir yasal düzenleme mevcut değildir.

Yaklaşık 180.000m² kapalı alan ve 2687 adet işyerinin bulunduğu yaklaşık günlük 40.000 insan, 8.000 araç ortalama sirkülasyonun olduğu bu alanda imalat sırası çoğunlukla iş programına göre değil esnafın ve vatandaşın ticari durumuna göre verdiği izin ile şekillenmiştir.

Cadde ve sokaklarda kaldırım sökümlerinde iş makinelerinin çalışması mümkün olmaması, imalatlar insan gücü ile yapılabilmektedir. Bazen, farklı imalatların hasıl olan ihtiyaca göre yer yer daha hızlı, teknik ve sağlıklı olanlar ile değiştirilmesine sebep olan haller oluşmuştur.

Anılan ihale kapsamında yapılan imalatların toplam parasal tutarları emsallerine göre çok daha düşüktür. Zira iki ihalede harcanan toplam para yaklaşık 60.000.000 TL olup camiler, hamam vs hariç olmak üzere sadece işyeri sayısına bölüldüğünde $60.000.000 / 2687 = 22.329$ TL/işyeri maliyetle tamamlanmış olduğu görülmektedir (otomatik alüminyum kepenk, kapı, pencere, vitrin, çatı, cephe işleri, mekanik mermer kaplama, altyapı, kanalizasyon, kaldırım, elektrik, mekanik imalatlar söküm yapım vs dahil).Bu işe özgü tüm zorluklara rağmen emsallerine göre çok düşük maliyetlerle yapımı tamamlanan işimiz, Dünyanın proje alanı bakımından en büyük uygulamalarından biri olarak UNESCO tarafından da gerek imalat kalitesi gerekse korumacı yaklaşımla tarihi dokuyu bozmadan kentsel dönüşümün gerçekleştirilmesi bakımından ödüle layık görülmüştür.

İlk uygulama ihalesi tamamlandıktan sonra, Belediyemizce ayrılan bütçe esas alınarak İkmal ihalesine çıkılmış ve bu İhalenin yaklaşık maliyeti proje müellifince en başta hazırlanan kurul onaylı projeler ve keşifler esas alınarak hazırlanmıştır. Burada, hem yaklaşık maliyetin gizliliği ilkesi hem de iş yerinde uygulama esnasında bazı imalatların artış ya da azalış gösterebileceği tahmin edilse bile bunların uygulama başlamadan tespit edilebilmesinin mümkün olmaması ve kurul onaylı projeler ve mahal listelerinde belediyemizce kendiliğinden değişiklik yapılmasının kanunen mümkün olamaması nedeniyle uyulması zorunlu hale gelmiştir.

Denetim raporunda belirlenen hususlarla ilgili olarak;

1) V.0208/B poz nolu “Her Cins Sert Ağaç Kereste ile Her Nevi Ahşap İmalatta Kereste Bedeli” imalatının uygulaması, Kültür Bakanlığına bağlı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunca alınan karar doğrultusunda yapılamamıştır.

2) V.2006 poz nolu “Kuru Meşe Ağacından Klasik Kapı veya Kepenk Kanadı Yapılması” imalatı esnafın muhalefeti ve birbirlerini yangın ve hırsızlık tehlikesini arttırdığı iddiasıyla etkilemeleri nedeniyle direnç göstermeleri nedeniyle yapılamamış, bunun yerine Koruma Kurulunca alınan karar doğrultusunda daha modern, güvenli ve yangına dayanıklı ahşap görünümlü uzaktan kumandalı elektronik kepenk olarak yapılmıştır.

3) V.1794 poz nolu “Yeni Çıralı Çamdan Norm Kereste İle Ahşap Çatı Tamiri ve Tahkimi Yapılması” ile 21.220 poz nolu “Çatı örtüsü altına rendesiz tahta Kaplama Yapılması” imalatları çatıların tamir edilebilmesi düşüncesiyle proje müellifi tarafından keşfe konmuş, ancak uygulama esnasında çatıların neredeyse tamamının çok harabe durumda olması ve yine kullanıcıların yenileme talepleri, bazen de çatı kotlarının yükseltilmesi ihtiyacı nedeniyle tüm çatıların yenilenmesi kararı doğrultusunda yapılamamıştır.

4) 19.023/1 poz nolu “3 mm kalınlıkta plastomer esaslı polyester keçe taşıyıcılı polimer bitümlü iki katlı su yalıtımı yapılması” imalatı Pozun tarifinde de belirttiği gibi betonarme, prefabrik ya da teras çatılarda kullanılan bir malzemedir. Bedesten çarşısında bulunan bütün çatılar ahşap ve % 33 den fazla eğimli olduğu için keşifte bulunan 18.246/08 pozundan ödenmiştir

5) 27.581/MK poz nolu “200 kg çimento dozlu tesviye tabakası yapılması” imalatı sadece avluda yonu taşı döşeme imalatı için öngörülmüş ancak gerek sahadaki sökümler gerekse kaldırımlardaki sökümler neticesinde birçok katmanın çıkması sonucu oluşan ve öngörülemeyen kot düzensizlikleri nedeniyle tesviye tabakası imalatlarında artışa gidilmesi zorunlu olmuştur.

6) V.0333 poz nolu “Klasik ve Basit demir parmaklık, demir kapı, camekan ve pencere sökülmesi” ile 23.152 poz nolu “ Kare ve dikdörtgen profillerle pencere ve kapı yapılması ve yerine konulması” iş kalemlerinde (proje ve keşif yapılırken sahadan ve kullanıcı esnaftan kaynaklı tespitlerin yapılamaması nedeniyle) yerinde mevcut imalatların kullanılabilmesi amaçlanmıştır. Ancak muvafakatnamelerin alınmasını müteakip başlanılan sökümler esnasında cephelerde de birçok katmanın olduğu, birçok yerde iki kat kepenk olduğu, ahşap kepenk olan yerlerde bile güvenlik olarak demir kepenklerin de olduğu, çadır ve tabela arkalarında demir imalatların olduğu, kapı ve pencere kör kasalarının çoğunun şeklini ve dayanımını kaybettiği görüldüğünden tüm bu imalatların sökülerek yeniden imal edilmesi zorunlu olmuştur.

7) V.2105 poz nolu “Ahşap üzerine bot vernikle cila yapılması” imalatı kısıtlı bir alanda yapılması öngörülürken, uygulamanın proje üzerinde etkili sonuç vermesi sonucu tüm esnaf tarafından ısrarla talep edilmesi de göz önünde bulundurularak tek tip uygulama yapılmasının doğru olması nedeniyle artış göstermiştir.

8) T-33.1.d. poz nolu “Bozulan yol kaplamalarının (asfalt) sökülmesi” imalatında büyük iş makinalarıyla yol kazılarının yapılması planlandığından ayrı bir poz olarak değil yolda yapılacak kazı imalatlarının içinde kalacağı düşünülmüştür. Ancak uygulama esnasında esnafın tüm bu imalatlar yapılırken bile işyerlerini kapatmak istememeleri, aksi durumda günlük kazançlarını fazlasıyla talep etmeleri, imatlara çatıdan başlanıp zemin kotuna inilmesi, aksi halde bitişik dükkanlarda bile olan zemin kotu farklılıkları nedeniyle yol ve kaldırım kotlarının tespit edilebilmesi için önce çatı, cephe ve dükkan vitrini ile girişlerinin tamamlanması zorunlu olmuştur. Gerek Cephe ve sundurma işlerinin tamamlanması akabinde karşılıklı sundurmaların yol genişliğini daraltması, gerekse esnafın baskısı nedeniyle büyük iş makinalarıyla çalışma imkanı ortadan kalkmış dolayısıyla bu imalat kaleminde öngörülemeyen artışlar meydana gelmiştir.

Tüm bu değişiklikler, anılan işin özgünlüğü ve karmaşıklığı içerisinde (ikmal olmasına rağmen yüzlerce farklı yapı ve insan faktörü nedeniyle) öngörülemeyen artış ve azalışlar olarak cereyan etmiş, alınan kararlarda işin salahiyeti ve ekonomisi göz önünde bulundurulmuştur. İmalatlar, günün şartlarına göre, teknoloji ve kalite ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmiştir. Artışların hiç birinin Proje ve keşif aşamasında öngörülmesi mümkün olamamıştır. Projenin dışına çıkılmadan, ilerleme aşamasında projenin bütünlüğü içinde ve esas amacın gereği olarak artış ve azalışlar oluşmuştur. Ülkemiz sathındaki tüm kuruluşların Birim Fiyat Teklif Usulü ile ihale ettikleri binlerce benzer sağlıklaştırma restorasyonu uygulamasında da yaklaşık maliyet hazırlanması esnasında öngörülen bazı imalat miktarlarında yapım aşamasında artma ya da azalma yönünde büyük değişiklikler olduğu, bunun önlenemediği bilgileriniz dahilindedir. İmalat miktarının fazla artması halinde Revize fiyat uygulanmasına dair müstakil yasal düzenleme bulunmakta olup idareimiz bunu titizlikle uygulamıştır. Ayrıca, Kurul onaylı projeye Başkanlığımızca müdahale şansı bulunmadığı için onaylı proje üzerindeki miktarlar esas alınarak ihaleye çıkmıştır. Dolayısıyla imalatların artış ya da azalışında hiçbir art niyet yoktur. Birinci ihale kapsamındaki imalatlar ile ikmal ihalesi kapsamındaki imalat kalemlerine ait miktarlar birbirleriyle orantılı olmayıp, uygulamaların yapıldığı alanlara ve binalara bağlı olarak büyük farklılık göstermiştir. Üst yapıda olduğu gibi Alt yapı imalatları da değişik zamanlarda değişik yöntemlerle parça parça yapılmış olduğundan alt yapı imalatlarında da sağlıklı bir öngörü şansımız olmamıştır. Bu nedenle bir sonraki merhaleye ilişkin doğru projeksiyon yapılması mümkün olamamış, uygulama esnasında karşılaşılan sorunlara çözüm geliştirilerek imalatlar tamamlanabilmiştir.

Ayrıca bu ihalede kesin hesabı yapılmış olmasına rağmen sahada yerinde imalatın yapılıp alınmayan metrajlar vardır. Örneğin(Tanım Özel-2 = Alüminyum Kepenk Yapılması 8.310,00m²)kepenk imalat ödenmemiştir bu kamu zararına değil aksine yararınadır. Kesin hesabı yapılmadan imalatların kabulü yapılmadığı için teslim edilen adalardaki esnaf tarafından bozulan imalatlar(yanlış kullanım, iş değişikliği, araç geçişlerinde sundurma ve vitrinlere verilen zararlar) firma tarafından bedelsiz olarak defalarca yapılmak zorunda kalmıştır. Bütün bu sebeplerle Kamu kaynaklarının verimli kullanılmasına azami dikkat edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, “Bedesten Çarşısı Sağlıklaştırması” işinin 66 adet ada üzerinde bulunan ve 2687 işyerini kapsayan çok büyük ve maliyetli bir proje olduğunu, bütçe imkanları göz önünde bulundurularak aşamalar halinde ihale edildiğini, işyerlerinin gece kapalı gündüz ise mal ile dolu olması ve alışveriş yapılması nedeniyle detaylı ölçü alınmasına uygun olmadığını, restorasyon kararlarının önemli bir kısmının uygulama aşamasında sökümlerden sonra ortaya çıkacak duruma göre verilen kararlarla gerçekleştirildiğini, ayakta duramayacağı söküm aşamasında belirlenen sağlıklı binaların proje müellifinin önerisi ve Kurul onayıyla kısmen veya tamamen yıkılmasına karar verilmesi gerektiğinden metrajlarda büyük değişiklikler olması yanında yeni imalat ve metrajların da ortaya çıktığını, bu durumun restorasyon işlerinin doğası gereği olduğunu, ilk uygulama ihalesi tamamlandıktan sonra çıkılan ikmal inşaatının yaklaşık maliyetinin, uygulama aşamasında bazı imalatların miktar ve mahiyetlerinde değişiklikler olacağı tahmin edilse bile proje müellifinin en başta hazırlanan kurul onaylı projeler ve keşifler esas alınarak hazırlandığını, bu kurul onaylı proje ve mahal listelerinde belediyece kendiliğinden değişiklik yapılmasının mümkün olmadığını ve birinci ihale kapsamındaki imalatlar ile ikmal ihalesi kapsamındaki imalat kalemlerine ait miktarların birbirleriyle orantılı olmadığını, uygulamaları yapıldığı alanlara ve binalara bağlı olarak büyük farklılık gösterdiğini ifade etmişlerdir.

Bütçe imkanlarının kısıtlı olması nedeniyle aşama aşama ihale edilen “Tarihi Konya Bedesten Çarşısı” için üç ayrı ihaleye çıkılmış, Gökalp İnşaat yüklenimindeki ilk iki ihale tamamlanmış, Su Yüklenim İnşaat taahhüdündeki ihale ise bitme aşamasına getirilmiştir. Bu üç ihale için bugüne kadar yaklaşık KDV hariç toplam 83.000.000 TL harcama yapılmıştır. Savunmada da ifade edildiği gibi işyeri başına yapılan yaklaşık 22.000 TL tutarındaki masraf için işyeri sahiplerinden de herhangi bir katkı payı alınmamıştır.

Bu kadar büyük paralar harcanan projenin yaklaşık maliyetinin, çarşının kalabalığı veya esnafın işlerinin yoğunluğu gibi sebeplerle detaylı ölçü alınmadan hesaplanması Belediye

maddi yönden zarar verdiği gibi yaklaşık maliyetin ne şekilde tespit edilmesi gerektiğini açıklayan mevzuata da uygun değildir.

Ayrıca, ilk ihalede yaklaşık maliyetteki miktarlarla fiilen yapılan miktarlar arasında çok büyük farklar olduğu ve bu durumun parasal açıdan Belediyenin aleyhine olduğu görüldükten sonra ikmal ihalesi hüviyetindeki ikinci ve üçüncü ihalelerde de yaklaşık maliyet miktarlarının fiilen gerçekleşen imalat miktarlarından farklı tespit edilmesini, kurul onaylı proje ve keşiflerde belediyece kendiliğinden değişiklik yapılamayacağı iddiasıyla açıklanmasını kabul etmek mümkün değildir. Nitekim her üç ihalede de Kurul kararıyla birçok imalattan vazgeçilmiş ve onlarca yeni imalat ihaleye dahil edilmiştir.

Diğer taraftan, her üç ihale üzerinde yapılan incelemede; bulgu metninde örnekleri verildiği üzere iş bitiminde miktar ve tutar bakımından ihalede önemli yekün teşkil ettiği görülen imalatlar için yaklaşık maliyet cetvelinde çok çok küçük miktarlar tespit edildiği, yüklenicinin ise bu imalatların 400-500 kat artacağını tahmin ederek 2-3 katı yüksek fiyatlar teklif ettiği, ayrıca yaklaşık maliyet cetvelinde yer verildiği halde uygulama aşamasında yapımından vazgeçilecek olan imatları tahmin ederek söz konusu imatlara çok düşük fiyatlar teklif ederek ihaleyi kazandığı görülmektedir.

Örneğin, ikmal ihalesinde yaklaşık maliyette tespit edilen fiyatı 10,16 TL olan V.2105 poz nolu “Ahşap üzerine bot vernikle cila yapılması” iş kalemine 38,80 TL fiyat teklif edildiği ancak yaklaşık maliyette 160 m2 imalat öngörüldüğü halde 61.453,93 m2 imalat yapıldığı ve bu imalat için yaklaşık dört katı yüksek fiyattan 2.201.382,83 TL ödeme yapıldığı tespitimize karşı gönderilen savunmada “imalatın kısıtlı bir alanda yapılmasının öngörüldüğü ancak esnaftan gelen yoğun talep üzerine imalat miktarının artış gösterdiği” belirtilmiştir.

Ancak, ilk ihalede yaklaşık maliyet cetvelinde bu poz için 9,47 TL fiyat ve 11.678,98 m2 imalat öngörüldüğü halde yüklenici 3,20 TL gibi çok düşük bir fiyat teklif etmiş ama sadece 3.787,71 m2 imalat gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla, imalat miktarının 60 m2’den 61.453,93 m2’ye çıkmış olmasında asıl etkenin işyeri sahiplerinin talebinden ziyade yaklaşık maliyetin üç katı tutarındaki teklif fiyat olduğu anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, yaklaşık maliyette tespit edilen fiyatı 7,15 TL olan 27.581/MK poz nolu “200kg çimento dozlu tesviye tabakası yapılması” iş kalemine 29,10 TL fiyat teklif edildiği ancak yaklaşık maliyette 111,02 m2 imalat öngörüldüğü halde 40.540,04 m2 imalat yapıldığı ve bu imalat için yaklaşık dört katı yüksek fiyattan 1.134.900,56 TL ödeme yapıldığı tespitimize

karşı gönderilen savunmada “bu pozun sadece cami avlularında yonu taşı döşeme için öngörüldüğünü ancak sokak ve cadde kaldırımlarındaki söküm neticesinde birçok katmanının çıkması sonucu oluşan ve öngörülmeyen kot düzensizlikleri nedeniyle artışa gidildiği” belirtilmiştir.

Ancak, granit parke ve bordür altına tesviye tabakası yapılması için kullanılan bu imalatın bir önceki ihalede döşenen tüm parke için kullanıldığı ortada iken Su Yüklenim İnşaat taahhüdündeki 3 üncü ihalede yaklaşık maliyet cetvelinde 27.000 m2 granit döşeme imalatına yer verildiği halde sadece 200 m2 için tesviye tabakası imalatına yer verilmesi, yüklenicinin de 2017 yılı sonunda ödenen 9 nolu hak edişte miktarı 9.591,18 m2’ye ulaşan söz konusu imalat için yaklaşık maliyet fiyatı 9,03 TL olmasına karşı 34,83 TL fiyat teklif etmesine yol açmış ve Belediyenin sadece bu poz için yüzbinlerce TL fazla ödeme yapmasına sebebiyet vermiştir.

Sonuç olarak, yaklaşık maliyetteki imalat ve imalat miktarları ile fiili gerçekleşen imalat ve imalat miktarları arasında çok büyük farklılıkların olmasının Belediye bütçesinden fazla ödeme yapılmasına neden olduğu ortadadır.

BULGU 5: Belediyenin Kiraya Verdiği Taşınmazları Kira Süresi Sonunda İhaleye Çıkmadan Uzatması

Konya Büyükşehir Belediyesi’nin 592 taşınmazını ihaleye çıkmadan kira süresi uzatımı yoluyla kiraya verme yoluna gittiği tespit edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun “Kapsam” başlıklı 1’inci maddesinde;

“... belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.” denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediye Meclisinin Görev ve Yetkileri” başlıklı 18’inci maddesinde;

“Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.” ,

“Belediye Encümeninin Görev ve Yetkileri” başlıklı 34’üncü maddesinde;

“Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak;

süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.” hükümleri bulunmaktadır.

5393 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre, taşınmazların 3 yıla kadar belediye encümeni kararıyla ihale edilerek kiraya verilmesi mümkündür. 3 yılı aşan kiralamalarda ise belediye meclisinin kararı gereklidir. Kira süresi biten taşınmazlar için yeniden kiralama ihalesine çıkılması gerekmektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi bu hususta 2016 yılında tenkit edilmiştir. Ancak 592 taşınmazını yıllardır ihaleye çıkmadan kira süresi uzatımı yoluyla kiraya vermeye devam etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Belediyenin kiraya verdiği taşınmazları kira süresi sonunda ihaleye çıkmadan yeniden aynı kişilere kiraya verdiği tespiti yapılmıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75 inci maddesinin uygulanması ile ilgili İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 15/11/2005 tarih ve 2005/119 sayılı Genelgesi'nde ***“Ancak, Belediyelerin sahip olduğu taşınmazların 2886 Kanun kapsamında ihaleyle kiraya verilmiş olması, bu kiralama sözleşmesinin bir özel hukuk akdi niteliğini ortadan kaldırmamaktadır. Ayrıca iş hanı, konut, otel, dükkan gibi damlı/musakka yapılar bakımından 18/05/1955 tarih ve 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanun ve Borçlar Kanunu hükümlerinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.”*** denilmektedir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 339 uncu maddesinde ***“Konut ve çatılı işyeri kiralarına ilişkin hükümler, bunlarla birlikte kullanımı kiracıya bırakılan eşya hakkında da uygulanır. Ancak bu hükümler, niteliği gereği geçici kullanıma özgülenmiş taşınmazların altı ay ve daha kısa süreyle kiralanmalarında uygulanmaz. Kamu kurum ve kuruluşlarının, hangi usul ve esaslar içinde olursa olsun yaptıkları bütün kira sözleşmelerine de bu hükümler uygulanır.”*** Denilmek suretiyle kamu kurum ve kuruluşlarının yaptıkları bütün kira sözleşmelerinde Türk Borçlar Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Yine Türk Borçlar Kanunu'nun 347 inci maddesinde ***“ Konut ve çatılı işyeri kiralarında kiracı, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az onbeş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşme aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılır.”*** düzenlemesi mevcut bulunmaktadır.

Kira ihaleleri belediye encümeni tarafından yapılmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanununun 34/g maddesi gereğince süresi üç yıla kadar olan kiralamalar Belediye Encümeni tarafından yapılmaktadır. Kira süreleri kendiliğinden uzayan kiracıların yeni dönem kira

bedellerini belirleme yetkisi kira sözleşmeleri ile belediye encümenine verilmiştir. Kira mukavelesi sona eren ve Türk Borçlar Kanununun 347 inci maddesi gereğince kira süresi kendiliğinden 1 yıl uzayan müstecirler için kira artışı ile ilgili olarak belediye encümenine açıkça yetki verildiğinden yeni dönem kiraları belediye encümeni tarafından belirlenerek kiracılardan taahhütname alınmaktadır.

Belediye encümeni kendisine verilen bu yetki doğrultusunda bir komisyon oluşturmakta, bu komisyon tarafından bütün gayrimenkuller tek tek gezilerek günün ekonomik koşulları, enflasyon artışları, dünyada ve ülkemizde yaşanan mevcut ekonomik durum ve emsal kira bedelleri ile kira artışları dikkate alınarak musakkaf nitelikli (üstü örtülü) olan ve Türk Borçlar Kanununun 347 inci maddesine göre sözleşmesi aynı şartlarla kendiliğinden bir yıl uzayan yerlerin yeni dönem kira bedelleri belirlenmektedir. Gayrimusakkaf nitelikli taşınmazlara gelince bu yerlerle ilgili Türk Borçlar Kanunu hükümleri dikkate alınarak tahliyesine karar verilmektedir.

Belediye encümeni gerek Belediye Kanunu'ndan gerekse kira sözleşmelerinin 6.2. maddesinden aldığı yetki doğrultusunda günün ekonomik koşullarına uygun olarak yeni dönem kira bedellerini belirleyerek Türk Borçlar Kanunu'nun 339 ve 347 inci maddelerine uygun şekilde işlem tesis etmektedir. Bu nedenle belediyemiz tarafından yapılan uygulamanın yerinde olduğu görüş ve kanaatindeyiz." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi tarafından gönderilen cevapta özetle; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 339. maddesinde, kamu kurum ve kuruluşlarının hangi usul ve esaslar içinde olursa olsun yaptıkları bütün kira sözleşmelerine Kanunun "konut ve çatılı işyerleri" hakkındaki hükümlerinin uygulanacağını, 347 inci maddesinde ise konut ve çatılı işyeri kiralarında kiracının belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az onbeş gün önce bildirimde bulunmadıkça sözleşmenin aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılacağını ve kiraya verenin sözleşme süresinin bitimine dayanarak sözleşmeyi sona erdiremeyeceğinin hüküm altına alındığını, belediye encümeninin gerek Belediye Kanunu'ndan gerekse kira sözleşmelerinin 6.2. maddesinden aldığı yetki doğrultusunda günün ekonomik koşullarına uygun olarak yeni dönem kira bedellerini belirleyerek Türk Borçlar Kanunu'nun 339 ve 347 inci maddelerine uygun şekilde işlem tesis ettiğini, bu nedenle yapılan uygulamanın yerinde olduğunu belirtmiştir.

2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75.maddesindeki "*Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve*

temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz(1) malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesinin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz.

Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır.

İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.” şeklindeki düzenleme, devletin özel mülkiyetinde ya da devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine tahliyesini sağlamaya ilişkin bir düzenlemedir.

2886 Sayılı Kanunun 75. maddesi tahliye yönünden münhasıran “Hazine” tarafından kiraya verilen taşınmazlar hakkında uygulanmakta iken 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 15/p-3 maddesi hükmüyle 2886 Sayılı Kanun hükümlerine göre kiraya verilen belediye taşınmazları hakkında da uygulanması öngörülmüştür. Belediyeler bu yasa uyarınca kiraya verdikleri taşınmazların süre bitimi sebebiyle kiralananın 6570 Sayılı Kanuna 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun konut ve çatılı işyeri kiralaları hükümlerine ya da Borçlar Kanununa tabi olup olmadığına bakılmaksızın 2886 Sayılı Kanunun 75. maddesine göre mülki amirden tahliyesini isteyebilecekleri gibi mahkemeye de başvurarak sözleşmenin bitimi üzerine “fuzuli şagil” durumuna düşen kiracının tahliyesini sağlayabilirler.

Nitekim 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun yürürlüğe girdiği 01.07.2012 tarihinden sonra 2886 sayılı Kanunun 75 inci maddesine tabi kamu kurum ve kuruluşları tarafından ihale edilmiş olup da süresi bittiği için tahliye edilmesi gereken taşınmazlarla ilgili Yargıtay’a intikal etmiş davalarda Yargıtay Daireleri tahliye yönünde karar vermişlerdir. (Örneğin; 6. Hukuk Dairesi 2014/6290 E. , 2014/8171 K. , 6. Hukuk Dairesi 2015/5298 E. , 2015/8364 K. ve 6. Hukuk Dairesi 2014/10511 E. , 2014/12508 K. nolu kararları).

Dolayısıyla, belediyenin bu kararları da dikkate alarak önerimiz doğrultusunda kira süresi sona eren taşınmazlar için ihaleye çıkmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 6: Belediyenin Yetki Alanında Bulunan Bazı Caddelerdeki İlan ve Reklam Vergisini İlçe Belediyelerine Devretmesi

Konya Büyükşehir Belediyesinin yetki alanında bulunan 471 caddedeki dükkanların ilan ve reklam vergisini ilçe belediyelerine devrettiği tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesine göre Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, vergiye tabidir.

Aynı Kanununun 13'üncü maddesinde ise verginin mükellefi ve sorumlularının kim olduğu açıklanmıştır. Buna göre İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir. İlan ve reklam işlerini mutata meslek olarak ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar.

Kanununun 14, 15 ve 16'ncı maddelerinde vergi ile ilgili diğer açıklamalarda bulunulmuştur.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 23/e'inci maddesinde 7'nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilân ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri belediyenin gelirleri arasında sayılmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7/g'inci maddesinde belirtilen alanlar ise Büyükşehir Belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yollardır.

Yukarıda sunulan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere Büyükşehir Belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yollar üzerinde ilan ve reklam vergisi alınmasını gerektirecek durum ortaya çıktığında bu vergi büyükşehir belediyelerinin geliridir.

Ancak Konya Büyükşehir Belediyesinin 2017 yılı hesapları incelenmesi neticesinde 633 caddeden 471'inin ilan ve reklam vergisini alma yetkisini ilçe belediyelerine devrettiği tespit edilmiştir. Belediyeye ait olan bir gelirin bu şekilde başka belediyelere devredilmesinin hukuka uyarlılığı bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi'nin 2017 yılı hesapları incelenmesi neticesinde 633 caddeden 471'inin ilan ve reklam vergisini alma yetkisini ilçe belediyelerine devrettiği tespit edilmiştir. Belediyeye ait olan bir gelirin bu şekilde başka belediyelere devredilmesinin hukuka uyarlılığı bulunmamaktadır şeklinde tespit yapılmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu yürürlüğe girdikten sonra şehrimiz merkezindeki Meram, Selçuklu, Karatay ilçe belediyeleri sınırları içerisindeki caddelere cephesi bulunan binaların ilan ve reklam vergileri Büyükşehir Belediyesi tarafından kontrol edilmiş ve ilçe belediyelerinden mükellef kayıtları Büyükşehir Belediyesine kaydedilmiştir.

Geçmiş yıllarda Sayıştay denetimlerindeki öneriler neticesinde "yetki alanı" konusunda yeni caddelerin bakım onarımının ilçe belediyeleri tarafından yapılması gerekçesiyle 2017 yılı Denetim Raporunda bahsi geçen caddelerin ilan ve reklam vergilerini alma yetkisi ilçe belediyelerine bırakılmıştır.

Tespit ve öneriler doğrultusunda 2017 yılı Denetim Raporunda bahsi geçen caddelere cephesi bulunan binaların tüm ilan ve reklam vergileri tekrar Büyükşehir Belediyesi tarafından alınacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, kendi yetki alanında bulunup da ilçe belediyelerine devreden ilan ve reklam vergisi için mükellef kayıtlarını ilgili belediyelerden aldığı ve vergilerin bundan sonra Büyükşehir Belediyesince alınacağını belirtmiştir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 7: Bir Kısım Taşınmaz Tahsis Sürelerinde Mevzuata Aykırı Uygulamaların Bulunması

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından taşınmaz tahsisinde 25 yılı aşkın tahsis kararlarının bulunduğu tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinde;

"Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda

...

c) (Değişik: 12.11.2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7.6.2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.”

hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Kanununun 75’inci maddesinin d fıkrasında taşınmaz tahsisine ilişkin koşullar belirtilmiştir. Kanununun 75’inci maddesinin c fıkrasında ise hangi vakıf ve derneklerle ortak hizmet projesi gerçekleştirilebileceği açıklanmıştır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, belediyeler; kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına, belediye meclis kararı ile tahsis edebilirler. Mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına gerçekleştirilen tahsis işleminin süresi ise yirmi beş yılı aşamaz.

Mevzuatın hiçbir yerinde taşınmaz tahsisinin süresiz olabileceği veya yirmi beş yılı aşabileceğine dair hüküm bulunmamasına rağmen Konya Büyükşehir Belediyesinin tahsis süresi yirmi beş yılı aşan(30 yıllık, süresiz ve hizmet süresince şeklinde vb.) 28 adet taşınmazı tespit edilmiştir. Bu tahsisler mevzuata açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "2017 yılı denetimleri neticesinde taşınmaz tahsislerinde Konya Büyükşehir Belediyesi'nin tahsis süresi 25 yılı aşan (30 yıllık, süresiz ve hizmet süresince şeklinde vb.) 28 adet taşınmazı tespit edilmiştir.

Tespit ve öneriler doğrultusunda taşınmaz tahsisleri ile ilgili gerekli olan düzeltmeler yapılmaya ve Denetim Raporunda belirtildiği şekliyle tahsis süresinin 25 yılı aşmamasına dikkat edilmeye başlanmıştır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, taşınmaz tahsisleriyle ilgili gerekli düzeltmelerin yapılmaya başlandığını belirtmiştir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: Gecekondu Fonu Hesabının Bulunmaması

775 sayılı Gecekondu Kanunu Hükümlerine göre oluşturulması gereken fon hesabının teşkil ettirilmediği, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazlarının satış bedellerinden aktarılması gereken payın, fon hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun " Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin (c) bendinde, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nda belediyelere verilen yetkileri kullanmak, büyükşehir belediyelerinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun "Fonların teşkili ve kullanılması" başlıklı 12'nci maddesinde; belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin, Türkiye Emlak Kredi Bankasında, ilgili belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanacağı, 13'üncü maddesinde ise bu fonlarda toplanan paraların nerelerde kullanılması gerektiği açıklanmıştır.

775 sayılı Kanunun 13'üncü maddesinde aynen:

"Buna göre 12'nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paralar, belediyelerce, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla:

a) Bu kanundaki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında,

b) Islah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında,

c) Kendi bütçe imkânlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tespit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılır. "

Denilmektedir.

Yukarıda mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere ilgili fonda biriken paralar 775

sayılı Kanununun 13'üncü maddesinde açıklanan yerlerde kullanılabilir, bunun dışındaki yerlerde kullanılmayacaktır.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun "Taksitle ödeme, satış bedelinden pay verilmesi, belediyelere devir" başlıklı 5'inci maddesinde; "... Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısımdan öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'u, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısımdan ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilir. ...Bu paylar tahsilini takip eden ayın yirmisine kadar ilgili idarelerin hesaplarına aktarılır. ..."

Denilmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde, 4706 sayılı Kanunun 5'inci maddesi kapsamında yapılan satışlardan Belediyeye aktarılması gereken payların tahakkuk ve takibini sağlamak üzere Belediye tarafından Gecekondu Fon Hesabının oluşturulmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "775 sayılı Gecekondu Kanunu Hükümlerine göre oluşturulması gereken fon hesabının teşkil ettirilmediği, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazlarının satış bedellerinden aktarılması gereken payın, fon hesabına kaydedilmediği ve Belediye tarafından Gecekondu Fon Hesabının oluşturulmadığı görülmüştür şeklinde tespit yapılmıştır.

Tespit ve öneriler doğrultusunda 4706 sayılı Kanunun 5'inci maddesi kapsamında yapılan satışlardan Belediyeye aktarılması gereken payların tahakkuk ve takibini sağlamak üzere Belediye tarafından Gecekondu Fon Hesabının teşkil ettirilme ve aktarılması gereken payın fon hesabına aktarılması sağlanacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, tespit ve öneriler doğrultusunda 4706 sayılı Kanunun 5'inci maddesi kapsamında yapılan satışlardan Belediyeye aktarılması gereken payların tahakkuk ve takibini sağlamak üzere Belediye tarafından Gecekondu Fon Hesabının teşkil ettirilmesi ve aktarılması gereken payın fon hesabına aktarılmasının sağlanacağını belirtmiştir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 9: İlçe Belediyelerinden Aktarılması Gereken Çevre Temizlik Vergisi Paylarının Aktarılmaması

Konya Büyükşehir Belediyesinin 2017 yılı hesaplarının incelenmesi neticesinde ilçe belediyeleri tarafından büyükşehir belediyesine yatırılması gereken Çevre Temizlik Vergisi paylarının yatırılmadığı tespit edilmiştir.

29.05.1981 tarih ve 17354 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Belediye Gelirleri Kanunu’nun “4. Çevre temizlik vergisi” başlıklı Mükerrer 44’üncü maddesinde:

“İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. Tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edilir. İş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödenir.

...

Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dâhilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder. Tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyük şehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır. Büyük şehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisi aynı esaslar çerçevesinde büyük şehir belediyelerine aktarılır.

Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.”

Denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, konutlardan elde edilen çevre temizlik vergisi büyükşehirler için su kanalizasyon idareleri tarafından su faturalarına

yansıtılmak suretiyle tahsil edilecek, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi ise ilgili belediyece tahsil edilecektir. Bu şekilde hem su kanalizasyon idaresince konutlardan hem de ilgili belediyelerce işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalardan tahsil edilen çevre temizlik vergisinin %20 si münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere tahsilatı takip eden ayın 20' sine kadar Büyükşehir Belediyesine yatırmaları gerekmektedir. Süresi içinde yatırılmayan vergi ve gecikme zamları için idareler hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesinin 2017 yılı içerisinde sınırları içerisinde bulunan 31 ilçe belediyesi bulunmakta olup bunlardan yalnızca 8'inden Çevre Temizlik Vergisi payı geldiği, kalan 23 ilçe belediyesinin herhangi bir aktarmada bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi'nin 2017 yılı içerisinde sınırları içinde 31 ilçe belediyesi bulunmakta olup bunlardan yalnızca 8'inden Çevre Temizlik Vergisi payı geldiği, kalan 23 ilçe belediyesinin herhangi bir aktarmada bulunmadığı tespit edilmiştir.

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından il sınırları içerisindeki 31 ilçe belediyesine mevzuatta geçen Büyükşehir Belediyesine aktarılması gereken Çevre Temizlik Vergisi payının en kısa zamanda Büyükşehir Belediyesine aktarılmasının gerektiği aksi halde idareler hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı sözlü ve resmi yoldan yazı ile hatırlatılmıştır. Tespit ve öneriler doğrultusunda şuan bahsi geçen payların belediyemiz hesabına aktarımı takip edilmektedir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, söz konusu payların bulgumuz doğrultusunda belediye hesabına aktarımının takip edildiği belirtilmiştir.

Bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 10: Mevzuata Aykırı Olarak Çeşitli Dernek ve Vakıflara Taşınmaz Tahsisinin Bulunması

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinde;

"Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda

...

c) (Değişik: 12.11.2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7.6.2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.”

hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Kanunun 75;’inci maddesinin d fıkrasında taşınmaz tahsisine ilişkin koşullar belirtilmiştir. Kanunun 75’inci maddesinin c fıkrasında ise hangi vakıf ve derneklerle ortak hizmet projesi gerçekleştirilebileceği açıklanmıştır. 75’inci maddenin (c) ve (d) fıkraları birlikte değerlendirildiğinde; belediyenin, dernek ve vakıflarla ortak hizmet projesi geliştirebileceğinin belirtildiği, ancak mülkiyetindeki taşınmazları bunlara tahsis edebileceğine ilişkin herhangi bir hükmün yer almadığı görülmektedir. Çünkü tahsise ilişkin özel hükümler (d) fıkrasında düzenlenmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Taşınmaz tahsisi” başlıklı 47’nci maddesinde; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazlarını birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilecekleri, tahsis edilen taşınmazın amaç dışında kullanılmayacağı belirtilmiştir. 5018 sayılı Kanuna dayanılarak çıkartılan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik’in 3’üncü maddesinde kamu idaresi; “Tahsis açısından, Yönetmelik ekindeki idareler ile kendilerine tahsis yapılması açısından köy tüzel kişiliklerini...” şeklinde tanımlanmıştır. Yönetmelik ekindeki idareler ise Genel Yönetim Kapsamındaki idareler olup dernek ve vakıflar bu kapsamda yer almamaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, belediyeler; kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak

mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına, belediye meclis kararı ile tahsis edebilirler. Buna karşın, mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan gerçek ve tüzel kişilere, derneklere, sivil toplum kuruluşlarına veya meslek kuruluşlarına süresi her ne olursa olsun tahsis işlemi gerçekleştirilemezler. Bu tüzel kişiliklere ancak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun olarak kiralama işlemi yapılabilir.

Yapılan denetimlerde, Konya Büyükşehir Belediyesinin belediyenin toplam yirmi beş taşınmazını mevzuata aykırı olarak çeşitli dernek ve vakıflara tahsis ettiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Mevzuata aykırı olarak çeşitli dernek ve vakıflara taşınmaz tahsisinin bulunması şeklinde tespit yapılmıştır.

Mevzuatımıza göre Belediyeler; Bakanlıklar, Diğer Kamu Kurumları, Üniversiteler, Okullar, Belediyeler, İl Özel İdareleri, Birlikler, Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşları, Meslek Odaları, **Dernekler ve Vakıflar** ile **ortak proje ve iş yapabilmektedir**. Bu iş ve ortak projelerin yasal kapsamı ise Belediyenin görev ve sorumlulukları başlıklı 5393 Sayılı Kanun'un 14. Maddesinde "Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşük ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır. Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar. Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir." şeklinde ifade edilmiştir.

Ortak iş ve işbirliği protokolü yapılabilecek konular yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini üstlenme, **ortak hizmet projesi gerçekleştirme**, ayni ve nakdi yardım, araç temini, personel temini, taşınmaz devri, tahsisi ve kiralanması olarak gerçekleştirilmektedir. Ayrıca 5393 sayılı Yasa'nın 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre belediyeler taşınmazlarını mahalli idarelere ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devir ve tahsis yapabilirler. Devir ve tahsisi için belediye meclisinin kararı gerekir. Taşınmazın devir ve tahsis amacı belediyenin görev ve sorumluluk alanıyla da örtüşmelidir. Taşınmazın devir ve tahsisi yazılı bir protokole bağlanmalıdır. Bu kapsamda taşınmaz devri ve tahsisi bedelli veya bedelsiz olabilmektedir. Bedel alınması zorunlu değildir. Devir ve tahsis yapılan kamu kurum ve kuruluşu taşınmazı asli görev ve hizmetlerinde kullanmak zorundadır. Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz. Taşınmazın tahsis süresi yirmi beş yılı geçmemelidir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilebilmektedir.

Bu kapsamda 6360 sayılı Kanunun 19 uncu maddesiyle yapılan değişiklik sonucunda, Belediye Kanununun 75 inci maddesi aşağıdaki şekli almıştır. "...Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslî görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynî ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir.

c) Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. **Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.**

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir.

Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür. Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesi; belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanmaz..."

Görüldüğü üzere, 5393 sayılı Belediye Kanununun 75 inci maddesinde yapılan söz konusu değişiklik ile belediyelerin, mahalli en büyük mülki idare amirinin veya başka bir mercinin iznine gerek kalmadan, sadece belediye meclisinin alacağı karar üzerine kamu

yararına çalışan dernekler ile ortak hizmet projelerini gerçekleştirmeleri hususunda büyük bir kolaylık getirilmiştir.

Bakanlar Kurulu Kararı ile kamu yararına çalışan dernek statüsüne kavuşturulan derneklerin kar amacıyla hareket etmemeleri, Kurumlar Vergisinden, KDV Kanununun 17'nci maddesine istinaden Katma Değer Vergisinden, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanununun II. Listenin VI/17. Maddesine istinaden Damga Vergisinden muaf olduklarından ortak hizmet projelerini piyasa koşullarına nazaran daha uygun bedellerle gerçekleştirilmesini sağlayacağı gibi, sürekli yapılan işbirliği sayesinde kaliteden ödün verilmemek suretiyle hizmetin aksatılmadan sunulmasını da mümkün hale getirmiştir. **İlgili maddenin (c) bendinde sayılan kuruluşlar dışındaki taşınmaz tahsisi yapılan diğer dernek ve vakıflar ile ortak hizmet projelerinin gerçekleştirilmesi için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması zorunludur. Dolayısıyla mahallin en büyük idare amirinin izni alınarak dernek ve vakıflar ile ortak hizmet projesi gerçekleştirilebilecektir. Bu durumda gerçekleştirilecek projenin belediyelerin görev ve sorumlulukları içerisinde yer alması ve derneklerin amacına uygun olması gerekmektedir.** Belediyemiz tarafından vakıf ve derneklere tahsisi yapılan taşınmazların kullanımı tamamen vakıf ve derneklere bırakılmamakta, belediyemizin toplantı ve salon faaliyetlerinde de belediyemiz tarafından bu taşınmazlar kullanılmaktadır. Bu hususlar yapılan protokollerde açıkça belirtilmiştir. Belediyemiz tarafından taşınmaz tahsisi yapılan vakıf veya dernekler ile belediyemiz arasından ortak hizmet protokolü bulunması nedeniyle yukarıda ifade edilen hususları karşılar nitelikle protokol yapılması karşısında yapılan uygulamanın yasa hükümleri ve kamu yararına uygun olduğu kanaatindeyiz.” Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, belediyelerin dernek ve vakıflar ile 5393 sayılı Kanun'un 75 'inci maddesinin c bendine dayanarak mülki idare amirinin izni ile ortak hizmet projesi yapabileceklerini, belediye tarafından vakıf ve derneklere tahsisi yapılan taşınmazların kullanımının tamamen vakıf ve derneklere bırakılmadığını, belediyenin toplantı ve salon faaliyetlerinde de belediye tarafından bu taşınmazların kullanıldığını, bu hususların yapılan protokollerde açıkça belirtildiğini, belediye tarafından taşınmaz tahsisi yapılan vakıf veya dernekler ile belediye arasında ortak hizmet protokolü bulunması nedeniyle yukarıda ifade edilen hususları karşılar nitelikle protokol yapılması karşısında yapılan uygulamanın yasa hükümleri ve kamu yararına uygun olduğunu belirtmiştir.

İdare verdiği cevapta 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesinin (d) fıkrasına dayanarak

protokolle dernek ve vakıflara tahsis yapılacağını belirtmiştir. Ancak bulgumuzda belirtildiği gibi 5393 sayılı Kanunun 75;’inci maddesinin (d) fıkrasında taşınmaz tahsisine ilişkin koşullar belirtilmiştir. Kanunun 75’inci maddesinin c fıkrasında ise hangi vakıf ve derneklerle ortak hizmet projesi gerçekleştirilebileceği açıklanmıştır. 75’inci maddenin (c) ve (d) fıkraları birlikte değerlendirildiğinde; belediyenin, dernek ve vakıflarla ortak hizmet projesi geliştirebileceğinin belirtildiği, ancak mülkiyetindeki taşınmazları bunlara tahsis edebileceğine ilişkin herhangi bir hükmün yer almadığı görülmektedir. Çünkü tahsise ilişkin özel hükümler (d) fıkrasında düzenlenmiştir.

Ayrıca 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Taşınmaz tahsisi” başlıklı 47’nci maddesinde; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazlarını birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilecekleri belirtmiştir. 5018 Sayılı Kanun’a dayanarak çıkarılan Yönetmelik incelendiğinde dernek ve vakıflar genel yönetim kapsamında yer almadığı açıkça görülmektedir.

Belediyenin verdiği cevapta yer alan diğer bir husus ise belediyenin de bu taşınmazları kendi toplantılarında kullandığıdır. Ancak bu durumu protokole bağlamak hiçbir idare için taşınmazını 2886 sayılı Kanun’a uygun şekilde kiralamamak ya da dernek veya vakfa tahsis yapmak için bu durumu meşru hale getirmemektedir. Sonuçta işlemin mahiyeti değişmemektedir.

Dolayısıyla, belediyenin vakıf ve derneklere yaptığı taşınmaz tahsisleri mevzuata aykırıdır ve gerekli düzeltmelerin yapılarak bu tahsislerin kaldırılması önerilmektedir.

BULGU 11: Otopark Gelirlerinden Büyükşehir Belediyelerine Aktarılması Gereken Tutarların Bazı İlçe Belediyeleri Tarafından Aktarılmaması

İmar mevzuatı gereğince otopark gelirlerinden büyükşehir belediyelerine aktarılması gereken tutarların bazı ilçe belediyeleri tarafından Konya Büyükşehir Belediyesine aktarılmadığı tespit edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’nun 27’nci maddesinin son fıkrasında; *"İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler, tahsil tarihinden itibaren kırkbeş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılır. Büyükşehir belediyeleri bu geliri tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanır. Bu*

gelirler bu fıkıradaki belirtilen amaç dışında kullanılamaz.”

Denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükmüne göre, imar mevzuatı uyarınca büyükşehir belediyesi olan yerlerdeki ilçe belediyelerinin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirleri tahsil tarihinden itibaren 45 gün içinde büyükşehir belediyesine aktarmaları gerekmektedir.

Ancak, Konya Büyükşehir Belediyesinde 31 ilçe yer almasına rağmen, toplam 13 ilçe belediyesinin söz konusu tutarları Büyükşehir Belediyesine aktardıkları, kalan 18 ilçe belediyesinin ise herhangi bir aktarımda bulunmadıkları tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ilçe belediyeleri tarafından İmar Mevzuatı gereğince otopark gelirlerinden aktarılması gereken payların, il sınırları içerisindeki 31 ilçe belediyesinden 13 ilçe belediyesinin aktardığı 18 ilçe belediyesinin aktarmadığı tespit edilmiştir.

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından il sınırları içerisindeki 31 ilçe belediyesine İmar Mevzuatında geçen Büyükşehir Belediyesine aktarılması gereken Otopark Gelirlerinden Büyükşehir Belediyesine Aktarılması Gereken Payların tahsil tarihinden itibaren 45 gün içerisinde Büyükşehir Belediyesine aktarılmasının gerektiği sözlü ve resmi yoldan yazı ile hatırlatılmıştır. Tespit ve öneriler doğrultusunda şuan bahsi geçen payların belediyemiz hesabına aktarımı takip edilmektedir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, söz konusu payların takibinin yapılmaya başlandığını belirtmiştir.

Bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 12: Otopark Hesabının Vadeli Hesapta Takip Edilmemesi

Konya Büyükşehir Belediyesinin muhasebe kayıtları ve mali tablolarının incelenmesinde, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 37'nci ve 44'üncü maddelerine dayanılarak hazırlanan Otopark Yönetmeliği gereği tahsil edilen otopark bedellerinin vadeli hesapta izlenmediği görülmüştür.

Otopark Yönetmeliğinin 10'uncu ve 11'nci maddelerinde; otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılacağı, bu hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranının uygulanacağı ve otopark bedellerinin belediye

sınırları içerisinde yapılacak veya yaptırılacak otoparklar için kullanılması gerektiği belirtilerek, bu meblağın otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

18.11.2015 tarihli 29536 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği’nin “Kaynakların Değerlendirilmesi ve Nemalandırılması” başlıklı 6’ncı maddesinde;

“(1) Kurumlar kısa vadeli kaynaklarını, vadesiz ve/veya vadeli mevduat, özel cari hesap ve/veya katılma hesabı ile repo/ters repo araçlarını kullanarak değerlendirir. Kısa vadeli kaynaklar için uygulanacak vadeli mevduat faiz oranı ve katılma hesabı getiri oranı, TCMB tarafından haftalık olarak en son açıklanan, bankalarca TL üzerinden 1 aya kadar vadeli olarak açılan mevduatlara uygulanan ağırlıklı ortalama faiz oranının;

a) Gecelik vade açılması halinde % 70’inden,

b) 7 güne kadar vade açılması halinde % 80’inden,

c) 8 günden 30 güne kadar vade açılması halinde % 90’ından düşük olamaz”

Denilmektedir.

Anılan mevzuat hükümleri dikkate alınarak kaynakların nemalandırılması ve bunlara ilişkin muhasebe kayıtlarının zamanında yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi’nin muhasebe kayıtları ve mali tablolarının incelenmesinde, 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 37’nci ve 44’üncü maddelerine dayanılarak hazırlanan Otopark Yönetmeliği gereği tahsil edilen otopark bedellerinin vadeli hesapta izlenmediği görülmüştür şeklinde tespit yapılmıştır.

Tespit ve öneriler doğrultusunda otopark bedelleri ile ilgili gelirler vadeli hesapta takip edilmeye başlanmıştır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, otopark ile ilgili gelirlerin vadeli hesapta izlenmeye başlandığını belirtmiştir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 13: Yeni Fiyat Yapılarak Hakedişe Dahil Edilip Ödemesi Yapılan Bazı İmalatların, Başka Bir İhale Kapsamında Sökülmesi Veya Kaldırılması

7.765.390,00 TL sözleşme bedeliyle ihale edilen “Akyokuş Yaya Köprüsü İnşaatı” işinin yerinde yapılan incelemesinde; yeni fiyat yapılarak hakedişe dahil edilen ve 12 nolu kesin hakediş itibarıyla 567.800 TL ödenen 8.350 m² “Asfalt Altı 0,15 cm Perdahlı Beton” imalatının, 406.000 TL ödenen 7000 kg “Duvar Üstü Ferforje Korkuluk Yapılması” imalatının yarısının ve 80.000 TL ödenen “Yol Kenarı Oto Korkuluk Yapılması” imalatının yerinde olmadığı görülmüştür.

Kontrol teşkilatı görevlileri söz konusu imalatların yapıldığını, her bir imalatın bitmiş halinin fotoğraflarının mevcut olduğunu ancak bu imalatların başka bir ihale kapsamında söküldüğünü belirtmişlerdir.

Bunun üzerine, Kontrol teşkilatı görevlilerinden “ söz konusu imalatların yapıldığı ancak yapılan incelemede yerinde mevcut olmadığı” hususlarını içeren bir tutanak alınmıştır.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8’inci maddesinde;

“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.”

“Üst yöneticiler” başlıklı 11’inci maddesinde ise;

“Bakanlıklarda müsteşar, diğer kamu idarelerinde en üst yönetici, il özel idarelerinde vali ve belediyelerde belediye başkanı üst yöneticidir.

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar.”

Denilmektedir.

Buna göre, yeni fiyat yapılarak hakedişe dahil edilip ödemesi yapılan ve başka bir ihale kapsamında söküldüğü veya kaldırıldığı anlaşılan bazı imalatların bulunmasının Kanunun yukarıda bahsedilen “kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması “ ilkesiyle bağdaşmadığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Yeni fiyat yapılarak hak edişe dahil edilip ödemesi yapılan bazı imalatların, başka bir ihale kapsamında sökülmesi veya kaldırılması şeklinde tespit yapılmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesi Fen İşleri Dairesi Başkanlığı tarafından ihale edilen Akyokuş Yaya Köprüsü İnşaatı İşinde, yeni fiyat yapılarak hakedişe dahil edilen saha betonu, ferforje korkuluk ve oto korkuluklarının imalatlarının yapılmış olmasına rağmen yerinde tespit edilemediği, başka bir iş kapsamında kaldırılıp söküldüğü, tüm bunların “kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması” ilkesi ile bağdaşmadığı ifade edilmektedir.

Akyokuş Yaya Köprüsü İnşaatı İş, yaklaşık 2.000.000 m2 bir alanda yapılması planlanan rekreasyon düzenlemesi içerisinde bulunan, Beyşehir yolu üzerinden yaya geçişini sağlayarak rekreasyon alanında bulunan sosyal hacimler arasında bağlantıyı sağlayan, aynı zamanda iş içerisinde yapımı tamamlanan fore kazık sistemleri ile Beyşehir yolunda eskiden beri süre gelen kaymalar ile alanda oluşan/oluşabilecek toprak kaymalarını engellemek amacıyla projelendirilmiş ve yapımı tamamlanmıştır.(Resim-1)

Raporda bahsi geçen beton, oto korkuluk ve ferforje korkuluklar Akyokuş Yaya Köprüsü İnşaatı İşinin dahilinde bulunmamakla birlikte, daha sonra zorunlu olarak ilave iş artışı kapsamında Başkanlık Olurları alınarak yaptırılmıştır. Bahsi geçen imalatlar Akyokuş rekreasyon projesi kapsamında yapılması planlanırken projenin 2. Kısmı belediyemiz bütçe imkanları sebebiyle uygulama imkanı bulamamıştır.

Akyokuş Yaya Köprüsü İnşaatı İş tamamlanınca;

1- Projenin ana taşıyıcı sistemi olan fore kazık sisteminin üstten gelebilecek yağmur ve kar sularına karşı imalatının korunması maksadıyla **saha betonu** yapılarak söz konusu suların fore kazık diplerine inmeden uzaklaştırılması sağlanmıştır.(Resim 2)

Projenin 2. Kısımında yapılması gereken şekliyle (Resim 3) uygulandığı takdirde Enerji nakil Hattı deplaseleri, Drenaj sistemleri vb. ise ilave iş artışı miktarının yetersiz olduğu görülmüştür.

Ayrıca yaya köprüsü yapımı esnasında, Karayolları standart gabari yüksekliği olan 4,60 cm standardı uygulanmış olmasına rağmen kural tanımaz sürücülerin yüksek gabarili yük ile gabari kontrol tagları olmasına rağmen köprüye çarptıkları görülmüş köprüyü korumak için köprü ayaklarının oturduğu bölgeler, yol kotu yaklaşık 50-60 cm indirilmiştir. Dolayısıyla yol kotu, yapılmış olan otopark kotunun altına düşmüş, bu sebeple ister istemez Beyşehir yolundan yağmur sularının tahliye edilememesi gibi bir durumla karşı karşıya kalınmıştır. Tahliyenin sağlanabilmesi içinde, yapılmış olan otopark kotunun düşürülerek yol kotundan aşağıda olması gerekli olmuştur. Bu sebeple Otopark kaldırılmış ve drenaj sistemleri de eklenerek yeni bir düzenleme yapılmıştır.

2- Burada kullanılan **ferforjeler** (Resim 4) ve oto korkulukları özenle sökülmüş, Kamu herhangi bir zarara uğratılmadan bunların başka yerlerde değerlendirilmesi hususuna azami özen gösterilmiştir. Ferforjelerin sökülen kısımları şehrimizde ihtiyaç duyulan (Resim 4) Selçuklu Bulduk Hoca Camiine, (Resim 5) Konya il Müftülüğü ile yapılan protokol kapsamında takılarak kullanılmıştır. Oto korkulukları ise depolarımızda muhafaza altında olup Belediyemize ait otoparklarda ihtiyaç duyuldukça kullanılmaktadır.

3- Resim 2 de görülen Oto korkulukları ise Selçuklu kongre merkezi yanında bulunan otoparka (Resim 6) takılmıştır. Zorunlu olarak bozulan imalatların, yapılan düzeltici çalışmalar ile kaynakların etkili ve verimli kullanımı sağlanmıştır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, yaya köprüsü yüksekliğinin standart yükseklik olan 4,60 metre olarak inşa edildiği halde aşırı yüklenme yapılmasından dolayı yüksekliği fazla olan araçların köprüye çarptıkları görüldüğünden köprüyü koruma amaçlı olarak yol kotunun 50-60 cm indirildiğini, yol kotunun otopark kotunun altına düşmesinden dolayı yoldaki su tahliyesinin yapılamadığını, bu nedenle otoparkın kaldırılarak drenaj sistemleri eklenmiş yeni bir düzenleme yapıldığını belirtmişlerdir.

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 128 inci maddesinin "b" bendine göre karayolunda seyredecek araçların azami yüksekliğinin 4 metre olarak belirlendiği göz önüne alındığında 4,60 metre yüksekliği bulunan yaya köprüsünün yüksekliğini artırmak için yol kotunun 50-60 cm indirilmesi sebepleri anlaşılabilir.

Dolayısıyla, yaya köprüsü yüksekliğinin değiştirilmesi sonucunda olsa dahi bedeli ödenen söz konusu imalatların sökülmesi bulgumuzda iddia edilen “kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması” ilkesine uyulmadığı gerçeğini değiştirmemektedir.

BULGU 14: Belediyenin Ecrimisil Uygulamasını Kiralama Usulüne Dönüştürmesi

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından 74 taşınmazının ecrimisil yoluyla kullandırıldığı tespit edilmiştir.

2886 sayılı Kanun’un “Ecrimisil ve Tahliye başlıklı” 75’inci maddesinde;

“Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesinin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz. ... Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır. İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.” denilmektedir.

Ecrimisil; Hazine taşınmazının ya da bir malın sahibinin idarenin izni ve malın sahibinin rızası dışında gerçek veya tüzel kişilerce bu malı kullanmakla bir zarara uğrayıp uğramayacağı söz konusu olmaksızın bu maldan, işgal tasarruf veya her ne şekilde olursa olsun yararlanması karşılığında işgalci tarafından ödenen ve belediye tarafından tahsil edilen tazminattır. Ecrimisilin ödenmesi tahliyeyi engellemez, idarenin işgal altındaki taşınmazı her zaman 2886 Sayılı Yasanın 75’inci maddesine göre tahliye ettirmesi gerekmektedir.

Yukarıdaki mevzuattan da anlaşılacağı üzere, ecrimisil bir kiralama yöntemi olmadığı gibi olağan bir yöntem de değildir. İşgale uğrayan ve sonradan tespit edilen kamuya ait taşınmaz mal için fuzuli şagilden bunun bedelinin adeta bir tazminat suretinde alınmasıdır. Asıl olan 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’na uygun olarak kiraya verilmesidir. Kira geleceğe ecrimisil ise geçmişe yönelik olduğu için geleceğe yönelik ecrimisil tahakkuk ettirilemez.

Öte yandan, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinde; 2886 sayılı Devlet

İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı belirtilmektedir. Buna göre kurum taşınmazları hakkında da 2886 sayılı Kanunun 75'inci maddesi uygulanmalıdır.

Söz konusu mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; Kanun Koyucu, Belediye taşınmazlarının bu kanuna göre kiraya verilmesi gerektiği noktasında iradesini ortaya koymuştur. Bu itibarla Kurum mülkiyetindeki taşınmaz malları kiraya verme işleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunundaki ihale usullerine göre yapılmalı ve sözleşme süresinin bitiminde aynı taşınmaz malın kiraya verilebilmesi için yeniden 2886 sayılı Kanundaki belirtilen usullerden biriyle ihaleye çıkılmalıdır. Kira süresi sonunda işgal devam ederse, sözleşmede aksine hüküm yoksa ecrimisil alınmalı; işgalin devam etmesi durumunda taşınmazın tahliyesi için ilgili mülki amire talepte bulunulmalıdır.

Ancak Konya Büyükşehir Belediyesinin 2017 yılı içerisinde 74 adet taşınmazı 2886 sayılı Kanun gereği kiralamak yerine mevzuat hükümlerine aykırı olarak ecrimisil bedeli alarak kullandığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "Konya Büyükşehir Belediyesi'nin 2017 yılı içerisinde 74 adet taşınmazı 2886 sayılı Kanun gereği kiralamak yerine mevzuat hükümlerine aykırı olarak ecrimisil yoluyla kullandığı tespit edilmiştir.

13/07/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinin son fıkrasında **"2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75 inci maddesine hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır."** denilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75 inci maddesinde **"Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesinin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz.Ecrimisile itiraz edilmemesi halinde yüzde yirmi, peşin ödenmesi halinde ise ayrıca yüzde onbeş indirim uygulanır. Ecrimisil fuzuli şagil tarafından rızaen ödenmez ise, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi**

halde ecrimisil alınır. İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.” denilmektedir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 339 uncu maddesinde **“Konut ve çatılı işyeri kiralarına ilişkin hükümler, bunlarla birlikte kullanımı kiracıya bırakılan eşya hakkında da uygulanır. Ancak bu hükümler, niteliği gereği geçici kullanıma özgülenmiş taşınmazların altı ay ve daha kısa süreyle kiralanmalarında uygulanmaz. Kamu kurum ve kuruluşlarının, hangi usul ve esaslar içinde olursa olsun yaptıkları bütün kira sözleşmelerine de bu hükümler uygulanır.”** denilmek suretiyle kamu kurum ve kuruluşlarının yaptıkları bütün kira sözleşmelerinde Türk Borçlar Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Yine Türk Borçlar Kanunu'nun 347 inci maddesinde **“ Konut ve çatılı işyeri kiralarında kiracı, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az onbeş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşme aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılır.”** düzenlemesi mevcut bulunmaktadır.

Belediyemiz tarafından kira süresi sona eren taşınmazlardan ecrimisil alınması, genelde süreç içerisinde belediye hizmetleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak tahliye edilecek taşınmazlarla ilgili olarak uygulanmaktadır. Nitekim kira süresi sona eren taşınmazların kullanım bedellerinin kira adı altında tahsil edilmesi durumunda, mahkeme kararları dikkate alındığında belediyemiz tarafından yapılacak tahliye işlemleri için engel bir durum oluşmaktadır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre tahliye edilecek taşınmazlar da belediyemizin zaman ve gelir kaybına uğramaması için kira süresi sona erip tahliye edilmesi planlanan taşınmazlarla ilgili olarak bu şekilde bir uygulama söz konusu olmaktadır. Bu nedenle yapılan uygulamanın yasa hükümleri ve kamu yararına uygun olduğu kanaatindeyiz." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, kamu kurum ve kuruluşlarının yaptıkları bütün kira sözleşmelerinde Türk Borçlar Kanunu hükümlerinin uygulanacağını ve bu Kanun'un 347'inci maddesine göre konut ve çatılı işyeri kiralarında kiracı, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az onbeş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşme aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılacağını belirtmiştir. Ayrıca idare cevabında ecrimisilin tahliye edilecek taşınmazlarla ilgili uygulandığı, belediyenin gelir ve zaman kaybına uğramaması için bu işlemin yapıldığını bu nedenle yasa uygulamaları ve kamu yararına uygun olduğu kanaatinde olduğunu belirtmiştir.

2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75.maddesindeki **“Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz(1) malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine,**

fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesinin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz.

Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır.

*İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.”*şeklindeki düzenleme, devletin özel mülkiyetinde ya da devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine tahliyesini sağlamaya ilişkin bir düzenlemedir.”

2886 Sayılı Kanunun 75. maddesi tahliye yönünden münhasıran “Hazine” tarafından kiraya verilen taşınmazlar hakkında uygulanmakta iken 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 15/p-3 maddesi hükmüyle 2886 Sayılı Kanun hükümlerine göre kiraya verilen belediye taşınmazları hakkında da uygulanması öngörülmüştür. Belediyeler bu yasa uyarınca kiraya verdikleri taşınmazların süre bitimi sebebiyle kiralananın 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun konut ve çatılı işyeri kiralaları hükümlerine ya da Borçlar Kanununa tabi olup olmadığına bakılmaksızın 2886 Sayılı Kanunun 75. maddesine göre mülki amirden tahliyesini isteyebilecekleri gibi mahkemeye de başvurarak sözleşmenin bitimi üzerine “fuzuli şagil” durumuna düşen kiracının tahliyesini sağlayabilirler.

Nitekim 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun yürürlüğe girdiği 01.07.2012 tarihinden sonra 2886 sayılı Kanunun 75 inci maddesine tabi kamu kurum ve kuruluşları tarafından ihale edilmiş olup da süresi bittiği için tahliye edilmesi gereken taşınmazlarla ilgili Yargıtay’a intikal etmiş davalarda Yargıtay Daireleri tahliye yönünde karar vermişlerdir. (Örneğin; 6. Hukuk Dairesi 2014/6290 E. , 2014/8171 K. , 6. Hukuk Dairesi 2015/5298 E. , 2015/8364 K. ve 6. Hukuk Dairesi 2014/10511 E. , 2014/12508 K. nolu kararları).

Ayrıca her ne kadar belediye cevabında taşınmazlardan alınan ecrimisilin, taşınmaz tahliye edilene kadar alınan bir bedel olduğunu söylese de 2 adet taşınmazının ecrimisili 2016 yılında diğer taşınmazlarının ecrimisili ise 2014 yılında başlamıştır. Belediye uygulamada kolaylık sağlamak amacıyla ecrimisil bedeli alındığını belirtse de bu yöntem süreler göz önüne alındığında bir kiralama usulüne dönüştürülmüştür.

8. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

Konya Büyükşehir Belediyesi 2017 Yılı Bilançosu

AKTİFLER		PASİFLER	
	2017(Cari Yıl)		2017(Cari Yıl)
I- Dönen Varlıklar	721.992.732,72	İi- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	829.158.272,33
10 Hazır Değerler	92.380.504,33	30 Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	246.763.936,47
101 Alınan Çekler Hesabı	37.500,00	300 Banka Kredileri Hesabı	246.763.936,47
102 Banka Hesabı	76.115.819,03	32 Faaliyet Borçları	365.787.063,12
105 Döviz Hesabı	16.039.986,46	320 Bütçe Emanetleri Hesabı	365.787.063,12
109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı	187.198,84	33 Emanet Yabancı Kaynaklar	76.256.108,35
12 Faaliyet Alacakları	93.054.099,13	330 Alınan Depozito Ve Teminatlar Hesabı	6.447.705,18
120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı	11.216,62	333 Emanetler Hesabı	69.808.403,17
121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı	86.424.954,59	36 Ödenecek Diğer Yükümlülükler	12.785.588,54
122 Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabı	689.451,75	360 Ödenecek Vergi Ve Fonlar Hesabı	6.355.271,60
126 Verilen Depozito Ve Teminatlar Hesabı	2.908.476,17	361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı	1.595.218,80
127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı	3.020.000,00	362 Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı	129.920,94
14 Diğer Alacaklar	1.691.866,01	363 Kamu İdareleri Payları Hesabı	4.705.177,20
140 Kişilerden Alacaklar Hesabı	1.691.866,01	37 Borç Ve Gider Karşılıkları	8.463.495,14
15 Stoklar	12.390.843,82	372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	8.463.495,14
150 İlk Madde Ve Malzeme Hesabı	12.390.843,82	38 Gelecek Aylara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları	119.102.080,71
16 Ön Ödemeler	2.806.594,83	381 Gider Tahakkukları Hesabı	119.102.080,71
162 Bütçe Dışı Avans Ve Krediler Hesabı	2.806.594,83		
19 Diğer Dönen Varlıklar	519.668.824,60	İv- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	1.769.914.671,16
190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı	519.668.824,60	40 Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	1.182.074.293,41
		400 Banka Kredileri Hesabı	1.182.074.293,41

Iı- Duran Varlıklar	3.532.474.597,50		43 Diğer Borçlar	3.507.258,26
24 Mali Duran Varlıklar	145.804.538,58		430 Alınan Depozito Ve Teminatlar Hesabı	3.507.258,26
240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	130.650.860,79		47 Borç Ve Gider Karşılıkları	281.456.700,00
241 Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	15.153.677,79		472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	281.456.700,00
25 Maddi Duran Varlıklar	3.386.670.058,92		48 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları	302.876.419,49
250 Arazi Ve Arsalar Hesabı	1.157.918.905,36		481 Gider Tahakkukları Hesabı	302.876.419,49
251 Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	1.056.255.835,36			
252 Binalar Hesabı	991.461.951,02		V- Öz Kaynaklar	1.655.394.386,73
253 Tesis, Makine Ve Cihazlar Hesabı	80.282.700,84		50 Net Değer	330.566.948,55
254 Taşıtlar Hesabı	670.632.415,92		500 Net Değer Hesabı	330.566.948,55
255 Demirbaşlar Hesabı	72.981.125,78		57 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları	1.248.713.676,94
257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-994.866.746,84		570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı	1.248.713.676,94
258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı	351.634.070,77		59 Dönem Faaliyet Sonuçları	76.113.761,24
259 Yatırım Avansları Hesabı	369.800,71		590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı	76.113.761,24
26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0			
260 Haklar Hesabı	12.515.157,67			
268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-12.515.157,67			
29 Diğer Duran Varlıklar	0			
294 Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı	1.513.918,42			
299 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-1.513.918,42			
	=====			=====
Aktif Toplam	4.254.467.330,22		Pasif Toplam	4.254.467.330,22
Ix- Nazım Hesaplar	1.196.627.946,49		Ix- Nazım Hesaplar	1.196.627.946,49

Konya Büyükşehir Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Hesap Kodu	Giderin Türü	Borç	Alacak	Bakiye
	Giderler Toplamı	0	0	0
630	Personel Giderleri	115.231.559,99	0	115.231.559,99
630	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	21.170.088,33	0	21.170.088,33
630	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	633.309.367,24	0	633.309.367,24
630	Faiz Giderleri	70.877.407,55	0	70.877.407,55
630	Cari Transferler	38.067.669,36	0	38.067.669,36
630	Sermaye Transferleri	1.620,00	0	1.620,00
630	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	121.172.941,89	0	121.172.941,89
630	Amortisman Giderleri	84.712.105,62	0	84.712.105,62
630	İlk Madde Ve Malzeme Giderleri	141.468.107,74	0	141.468.107,74
630	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	41.501.854,40	0	41.501.854,40
	Giderler Toplamı	1.267.512.722,12	0	1.267.512.722,12

Hesap Kodu	Gelirin Türü	Borç	Alacak	Bakiye
	Gelirler Toplamı	0	0	0
600	Vergi Gelirleri	310.277,61	17.775.801,69	17.465.524,08
600	Teşebbüs Ve Mülkiyet Gelirleri	2.773.149,53	203.696.279,09	200.923.129,56
600	Alınan Bağış Ve Yardımlar İle Özel Gelirler	0	21.704.543,10	21.704.543,10
600	Diğer Gelirler	2.594.447,81	1.080.755.274,71	1.078.160.826,90
600	Değer Ve Miktar Değişimleri Gelirleri	0	25.372.459,72	25.372.459,72
	Gelirler Toplamı	5.677.874,95	1.349.304.358,31	1.343.626.483,36
	Faaliyet Sonucu	1.261.834.847,17	-1.349.304.358,31	76.113.761,24

